

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Deputatlardan kimlər
namizədliyini
verməyəcək? -
adlar
yazısı səh.4-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 4-6 may 2024-cü il Şənbə № 77 (8450) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Beynəlxalq dialoqun episentri - Azərbaycanın önəmi

"Bakı prosesi" bədxahların planını belə pozur

yazısı səh.6-da

ABŞ-ın uzaq Azərbaycan planı - kartlar açılır

yazısı səh.5-də

Böyük Qayıdışın son tarixi - axırncı köçkünün geri dönəcəyi gün

yazısı səh.7-də

Kəlbəcərdə faciəvi qəza - ölən və yaralananlar var

yazısı səh.2-də

Azərbaycan müdafiə nazirinin müavini İrana səfər edib

yazısı səh.6-da

Özbəkistanla iqtisadi əməkdaşlığımızın genişlənməsi hansı imkanları açır - təhlil

yazısı səh.14-də

Xaricdə təhsil almış daha 62 nəfərin diplomu tanınmadı

yazısı səh.3-də

Trampdan ilginclik Ukrayna şərti

yazısı səh.13-də

143 milyonluq oğurluq işində şahidi də tutdular

yazısı səh.7-də

Güclü külək əsəcək, çaylardan sel keçəcək

yazısı səh.14-də

Paşinyana əvəz tapıldı - Keçmiş silahdaşı ona qarşı...

yazısı səh.12-də

Gəncədə məktəbli bıçaqlandı

yazısı səh.14-də

ALMATIDA ÇƏRCİVƏ, TİFLİSDƏ SÜLH SƏNƏDİ - NİKBİN PROQNOZ

Məktub diplomatiyasının uğurlu sonluğudurmu; Azərbaycan və Ermənistan arasında danışıqların növbəti mərhələsi ilə bağlı ilginclik məqamlar

yazısı səh.9-da

Rusiya iqtisadiyyatı çöküşə gedir - BVF-dən ilginclik iddia

Qonşu ölkə ilə bağlı bədbin proqnozlar özünü doğruldarsa, Azərbaycana təsirləri nə ola bilər?

yazısı səh.10-da

Kənan Rövşənoğlu:
"Qafqazda
Qərb-Rusiya
qarşıdurması
daha da
kəskinləşəcək"

yazısı səh.11-də

Şarl Mişeldən
axır ki etiraf
gəldi - Bakı
bunu illərdir
deyir...

yazısı səh.8-də

Hikmət
Hacıyevdən
Zəngilan
açıqlaması:
"Bu ay..."

yazısı səh.2-də

Hikmət Hacıyevdən Zəngilan açıqlaması: “Bu ay...”

Bu ay Zəngilanda beynəlxalq mina konfransı keçiriləcək.

Musavat.com AZƏRTAC-a istinadən xəbər verir ki, bu barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi - Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev “Avropa Komandasının Mina Öleyhinə Təşəbbüsü” mövzusunda tədbirdə bildirib.

Prezidentin köməkçisi qeyd edib ki, Azərbaycanda mina ilə bağlı beynəlxalq konfransı keçirilib və növbəti belə konfransın işğaldan azad edilmiş Zəngilanda təşkil olunması planlaşdırılır.

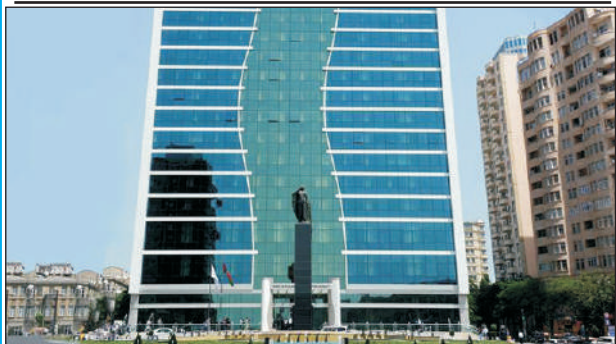
Ermənistanın 30 illik işğalı nəticəsində torpaqlarımızın 12 faizinin minalarla çirkləndiyini diqqətə çatdıran Hikmət Hacıyev deyib ki, mina partlayışları insanların həyatına son qoymaqla bərabər, keçmiş məcburi köçkünlərin də doğma yurdlarına rahat şəkildə qayıtmalarına mane olur.

Qeydiyyatdan alınmadan bütün məmulatları istehsal edənlər cərimələnəcəklər

Qeydiyyatdan alınmadan bütün məmulatlarının istehsalı fəaliyyəti ilə məşğul olmaya görə cərimə müəyyənləşir.

APA-nın xəbərinə görə, bu, Milli Məclisin mayın 7-də keçiriləcək iclasının gündəliyinə daxil edilmiş İnzibati Xətalər Məcəlləsinə təklif edilən dəyişiklikdə əksini tapıb.

Layihəyə əsasən, “Tütün və tütün məmulatları haqqında” qanunda nəzərdə tutulmuş qaydada qeydiyyatdan alınmadan bütün məmulatlarının istehsalı fəaliyyəti ilə məşğul olmağa görə vəzifəli şəxslər 5000 manatdan 7000 manatadək, hüquqi şəxslər 10000 manatdan 12000 manatadək məbləğdə cərimə ediləcəklər.

Nazirliyin kollegiya üzvlərinin sayı azaldıldı

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin kollegiyası üzvlərinin sayı azaldılıb.

Modern.az xəbər verir ki, bununla bağlı Baş nazir Əli Əsədov qərar imzalayıb.

Qərara əsasən, kollegiya üzvlərinin sayı 15-dən 14-ə endirilib.

Suqovuşan su anbarına balıq körpələri buraxıldı

Qarabağ və Şərqi Zəngəzur ərazisində ekosistemin bərpasına, su hövzələrinin zənginləşdirilməsinə, balıq populyasiyasının artırılmasına töhfə vermək məqsədilə Tərtər rayonu ərazisində yerləşən Suqovuşan su anbarına növbəti dəfə balıq körpələri buraxılıb.

Bioloji Müxtəlifliyin Qorunması Xidmətinin rəsmisi Arzu Babayeva Modern.az-a bildirib ki, Ekologiya və Təbii Sərvətlər, Fövqəladə Hallar nazirliklərinin və Daxili İşlər Nazirliyinin Su Nəqliyyatında Polis İdarəsinin nümayəndələrinin iştirak etdiyi tədbirdə Kiçik Qızılağac Balıqçılıq Təsərrüfatında yetişdirilən 20 000 ədəd çəkikimi balıq körpəsi su anbarına buraxılaraq onların təbii artımına, bərpasına dəstək göstərilib.

Kəlbəcərdə faciəvi qəza - ölənlər və yaralananlar var

Kəlbəcər rayonunda bir nəfərin ölümü, dörd nəfərin xəsarət alması ilə nəticələnən yol qəzasında zərərçəkənlərin kimliyi müəyyənləşib.

Musavat.com Report-a istinadən xəbər verir ki, adla-

rı qeyd olunan hərbi qulluqçular qəza nəticəsində xəsarət alıb:

Nəsimov Elvin İxtiyar oğlu
Vəzirzadə Xəzər Hilal oğlu

Babayev Mehman Cəfər-qulu oğlu

Novruzov Müslüm Mürsəl oğlu

Qəza nəticəsində xəsarət alan hərbi qulluqçu, 1986-cı il təvəllüdlü Yevlax rayon sakini Əhmədov Fuad Cəlal oğlu yerləşdirildiyi hospitalada dünyasını dəyişib.

Məhkəmə Yunis Səfərovlə bağlı qərar verdi

Ali Məhkəmədə hakim Nazim Mövsümovun sədrliyi ilə Yunis Səfərov və digərlərinin kassasiya şikayətlərinə baxılıb.

İclasda Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin sabiq başçısı Elmar Vəliyev və polis əməkdaşlarına qarşı planlaşdırılmış terror aktı törətməkdə təqsirli bilinən məhkumların vəkilləri çıxış edib.

Musavat.com xəbər verir ki, Yunis Səfərovun vəkili ömürlük məhkum edimiş müvəkkilinin cəzasının yüngülləşdirilməsini, digər müttəhimlərin müdafiəçiləri isə bəraət istəyiblər. Prokuror isə çıxışında qərarın dəyişdirilmədən saxlanılmasını istəyib.

Məhkəmə prokurorun mövqeyini əsaslı hesab edib.

Qərara əsasən məhkumların vəkilləri tərəfindən verilmiş kassasiya şikayətləri hamısı rədd edilib.

Qeyd edək ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində hökmü ilə Yunis Səfərov ömürlük, digər təqsirləndirilən 9 nəfər isə 18 ildən 20 ilə kimi müddətə azadlıqdan məhrum ediliblər. Bakı Apellyasiya Məhkəməsi də hökmü qanunauyğun hesab edib.

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV,**
Musavat.com

Deputatlar 18 məsələyə görə toplaşır

Milli Məclisin yaz sessiyası üzrə növbəti plenar iclası mayın 7-də keçiriləcək.

Modern.az xəbər verir ki, toplantının gündəliyinə 18 məsələnin müzakirəsi daxil edilib.

COP29 çərçivəsində Azərbaycanın Avropa İttifaqı ilə tərəfdaşlığı müzakirə edilib

İqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarov Avropa Komissiyasının qonşuluq və genişlənmə danışıqları üzrə baş direktoru Gert Yan Kopman ilə görüşüb.

“APA-Economics” xəbər verir ki, bu barədə nazir “X” sosial şəbəkə hesabında paylaşım edib.

“Görüşdə Avropa İttifaqının (AI) 2021-2025-ci illər üzrə Şərq Tərəfdaşlığı prioritetləri çərçivəsində İqtisadi və İnvestisiya Planının Azərbaycanda icrası, COP29 çərçivəsində Avropa İttifaqı ilə tərəfdaşlıq, AI ilə ümumi əməkdaşlıq istiqamətləri kimi bir sıra məsələləri müzakirə etdik”, - deyir M.Cəbbarov bildirib.

Daha 66 dərman vasitəsinin qiymətinin yuxarı həddi təsdiq edilib

Yeni dövlət qeydiyyatına alınan 66 dərman vasitəsinin qiymətinin yuxarı həddi təsdiq edilib.

Azərbaycan Respublikasının Tarif (qiymət) Şurasının Katibliyindən APA-ya verilən xəbərə görə, ticarət adı, farmasevtik forması, təsiredici maddəsinin adı, dozası, ticarət qablaşdırması, miqdarı, istehsal ölkəsi nəzərə alınmaqla, qiymətlərinin yuxarı həddi təsdiq edilmiş dərman vasitələrinin tam siyahısı Tarif (qiymət) Şurasının rəsmi internet saytının (www.tariff.gov.az) “Dərman vasitələri” bölməsində (<http://tariff.gov.az/documents/DVA.pdf>) yerləşdirilib.

Qərarlarla Tarif (qiymət) Şurasının rəsmi saytının (www.tariff.gov.az) “Şuranın qərarları” bölməsində tanış olmaq olar.

Hikmət Hacıyevdən Zəngilan açıqlaması: “Bu ay...”

Bu ay Zəngilanda beynəlxalq mina konfransı keçiriləcək.

Musavat.com AZƏRTAC-a istinadən xəbər verir ki, bu barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi - Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev “Avropa Komandasının Mina Öleyhinə Təşəbbüsü” mövzusunda tədbirdə bildirib.

Prezidentin köməkçisi qeyd edib ki, Azərbaycanda mina ilə bağlı beynəlxalq konfransı keçirilib və növbəti belə konfransın işğaldan azad edilmiş Zəngilanda təşkil olunması planlaşdırılır.

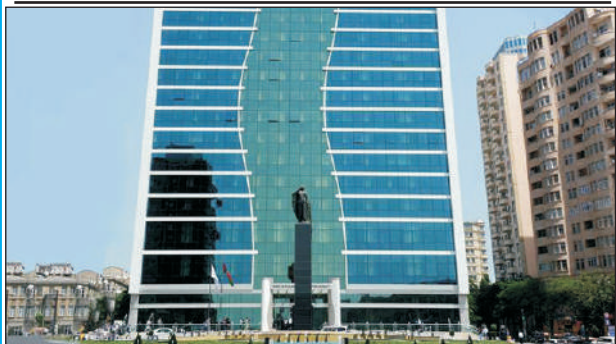
Ermənistanın 30 illik işğalı nəticəsində torpaqlarımızın 12 faizinin minalarla çirkləndiyini diqqətə çatdıran Hikmət Hacıyev deyib ki, mina partlayışları insanların həyatına son qoymaqla bərabər, keçmiş məcburi köçkünlərin də doğma yurdlarına rahat şəkildə qayıtmalarına mane olur.

Qeydiyyatdan alınmadan bütün məmulatları istehsal edənlər cərimələnəcəklər

Qeydiyyatdan alınmadan bütün məmulatlarının istehsalı fəaliyyəti ilə məşğul olmaya görə cərimə müəyyənləşir.

APA-nın xəbərinə görə, bu, Milli Məclisin mayın 7-də keçiriləcək iclasının gündəliyinə daxil edilmiş İnzibati Xətalər Məcəlləsinə təklif edilən dəyişiklikdə əksini tapıb.

Layihəyə əsasən, “Tütün və tütün məmulatları haqqında” qanunda nəzərdə tutulmuş qaydada qeydiyyatdan alınmadan bütün məmulatlarının istehsalı fəaliyyəti ilə məşğul olmaya görə vəzifəli şəxslər 5000 manatdan 7000 manatadək, hüquqi şəxslər 10000 manatdan 12000 manatadək məbləğdə cərimə ediləcəklər.

Nazirliyin kollegiya üzvlərinin sayı azaldıldı

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin kollegiyası üzvlərinin sayı azaldılıb.

Modern.az xəbər verir ki, bununla bağlı Baş nazir Əli Əsədov qərar imzalayıb.

Qərara əsasən, kollegiya üzvlərinin sayı 15-dən 14-ə endirilib.

Suqovuşan su anbarına balıq körpələri buraxıldı

Qarabağ və Şərqi Zəngəzur ərazisində ekosistemin bərpasına, su hövzələrinin zənginləşdirilməsinə, balıq populyasiyasının artırılmasına töhfə vermək məqsədilə Tərtər rayonu ərazisində yerləşən Suqovuşan su anbarına növbəti dəfə balıq körpələri buraxılıb.

Bioloji Müxtəlifliyin Qorunması Xidmətinin rəsmisi Arzu Babayeva Modern.az-a bildirib ki, Ekologiya və Təbii Sərvətlər, Fövqəladə Hallar nazirliklərinin və Daxili İşlər Nazirliyinin Su Nəqliyyatında Polis İdarəsinin nümayəndələrinin iştirak etdiyi tədbirdə Kiçik Qızılağac Balıqçılıq Təsərrüfatında yetişdirilən 20 000 ədəd çəkikimi balıq körpəsi su anbarına buraxılaraq onların təbii artımına, bərpasına dəstək göstərilib.

Kəlbəcərdə faciəvi qəza - ölənlər və yaralananlar var

Kəlbəcər rayonunda bir nəfərin ölümü, dörd nəfərin xəsarət alması ilə nəticələnən yol qəzasında zərərçəkənlərin kimliyi müəyyənləşib.

Musavat.com Report-a istinadən xəbər verir ki, adla-

rı qeyd olunan hərbi qulluqçular qəza nəticəsində xəsarət alıb:

Nəsimov Elvin İxtiyar oğlu
Vəzirzadə Xəzər Hilal oğlu

Babayev Mehman Cəfər-qulu oğlu

Novruzov Müslüm Mürsəl oğlu

Qəza nəticəsində xəsarət alan hərbi qulluqçu, 1986-cı il təvəllüdlü Yevlax rayon sakini Əhmədov Fuad Cəlal oğlu yerləşdirildiyi hospitalda dünyasını dəyişib.

Məhkəmə Yunis Səfərovlə bağlı qərar verdi

Ali Məhkəmədə hakim Nazim Mövsümovun sədrliyi ilə Yunis Səfərov və digərlərinin kassasiya şikayətlərinə baxılıb.

İclasda Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin sabiq başçısı Elmar Vəliyev və polis əməkdaşlarına qarşı planlaşdırılmış terror aktı törətməkdə təqsirli bilinən məhkumların vəkilləri çıxış edib.

Musavat.com xəbər verir ki, Yunis Səfərovun vəkili ömürlük məhkum edimiş müvəkkilinin cəzasının yüngülləşdirilməsini, digər müttəhimlərin müdafiəçiləri isə bəraət istəyiblər. Prokuror isə çıxışında qərarın dəyişdirilmədən saxlanılmasını istəyib.

Məhkəmə prokurorun mövqeyini əsaslı hesab edib.

Qərara əsasən məhkumların vəkilləri tərəfindən verilmiş kassasiya şikayətləri hamısı rədd edilib.

Qeyd edək ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində hökmü ilə Yunis Səfərov ömürlük, digər təqsirləndirilən 9 nəfər isə 18 ilə 20 ilə kimi müddətə azadlıqdan məhrum ediliblər. Bakı Apellyasiya Məhkəməsi də hökmü qanunauyğun hesab edib.

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV,**
Musavat.com

Deputatlar 18 məsələyə görə toplaşır

Milli Məclisin yaz sessiyası üzrə növbəti plenar iclası mayın 7-də keçiriləcək.

Modern.az xəbər verir ki, toplantının gündəliyinə 18 məsələnin müzakirəsi daxil edilib.

COP29 çərçivəsində Azərbaycanın Avropa İttifaqı ilə tərəfdaşlığı müzakirə edilib

İqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarov Avropa Komissiyasının qonşuluq və genişlənmə danışıqları üzrə baş direktoru Gert Yan Kopman ilə görüşüb.

“APA-Economics” xəbər verir ki, bu barədə nazir “X” sosial şəbəkə hesabında paylaşım edib.

“Görüşdə Avropa İttifaqının (AI) 2021-2025-ci illər üzrə Şərq Tərəfdaşlığı prioritetləri çərçivəsində İqtisadi və İnvestisiya Planının Azərbaycanda icrası, COP29 çərçivəsində Avropa İttifaqı ilə tərəfdaşlıq, AI ilə ümumi əməkdaşlıq istiqamətləri kimi bir sıra məsələləri müzakirə etdik”, - deyir M.Cəbbarov bildirib.

Daha 66 dərman vasitəsinin qiymətinin yuxarı həddi təsdiq edilib

Yeni dövlət qeydiyyatına alınan 66 dərman vasitəsinin qiymətinin yuxarı həddi təsdiq edilib.

Azərbaycan Respublikasının Tarif (qiymət) Şurasının Katibliyindən APA-ya verilən xəbərə görə, ticarət adı, farmasevtik forması, təsiredici maddəsinin adı, dozası, ticarət qablaşdırması, miqdarı, istehsal ölkəsi nəzərə alınmaqla, qiymətlərinin yuxarı həddi təsdiq edilmiş dərman vasitələrinin tam siyahısı Tarif (qiymət) Şurasının rəsmi internet saytının (www.tariff.gov.az) “Dərman vasitələri” bölməsində (<http://tariff.gov.az/documents/DVA.pdf>) yerləşdirilib.

Qərarlarla Tarif (qiymət) Şurasının rəsmi saytının (www.tariff.gov.az) “Şuranın qərarları” bölməsində tanış olmaq olar.

Mayın 4-də Müsavat Partiyasının XI qurultayı keçiriləcək. Qurultay Suraxanı rayonu, Əmircan qəsəbəsi, Səttar Bəhlulzadə adına Mədəniyyət Evinə baş tutacaq. Müsavat Partiyasının qurultayında başqan, sərbəst Məclis üzvləri, Divan üzvləri və Mərkəzi Nəzarət Təftiş Komissiyası üzvləri seçkisi olacaq. “Yeni Müsavat” xəbər verir ki, partiyada əsas diqqət Müsavata yeni başqanın seçiləcəyinədir. 2014-cü ildə başqan postundan gedən İsa Qəmbərin yenidən başqanlığa namizədliyini irəli sürməsi digər iki namizəddən birinin-başqan müavini Osman Kazımovun geri çəkilməsi ilə nəticələnib. Osman Kazımov İsa Qəmbərin xeyrinə namizədliyini geri götürüb.

O.Kazımov qərarını belə əsaslandırır: “Bəzi dostlar mənim başqanlığa namizədliyimin hələ də qalib-qalmaması ilə maraqlanırlar. Belə başa düşdüm ki, məlumatsızlıqdır.

Dostların nəzərinə çatdırıram ki, rayon təşkilatlarının tam əksəriyyətinin İsa bəyə müraciətindən sonra onun namizədliyini verməsi ilə bağlı mənim başqanlığa namizədliyimi geri götürmüşəm.

Hazırkı çətin və həlledici zaman kəsimində İsa bəy kimi təcrübəli dövlət adamına və siyasətçiyə böyük ehtiyac var.

Hal-hazırda Müsavat Partiyası Məclisinə üzvlüyə namizəddəm. Gələcəkdə də Müsavat Partiyası başqanı vəzifəsi uğrunda mübarizə aparacağam. Öz gücümə və müsavətlərin sevgisinə əminəm. Müsavat xalqımızın şərəf tarixidir. Bu tarixin parçası olmaq həyat amalımdır”.

Digər namizəd Natiq Ulubəy namizədliyindən imtina etməyəcəyi halda Müsavat başqanlığına seçkilərdə iki namizəd mübarizə aparmalı olacaq.

Bu gün İsa Qəmbərin başqanlığı rəsmiləşəcək

Qurultayda başqan, sərbəst Məclis üzvləri, Divan üzvləri və Mərkəzi Nəzarət Təftiş Komissiyası üzvləri seçkisi olacaq

1911-ci ildə yaradılan Müsavat Partiyası 1920-ci ildən mühacirətdə fəaliyyət göstərmiş, 1992-ci ildə Bakıda bərpa olunub. Partiyanın ilk başqanı Məhəmməd Əmin Rəsulzadə, ikinci başqanı Mirzə Bala Məmmədzadə, üçüncü başqanı Kərim Odey, dördüncü baş-

qanı Məhəmməd Azər Aran, beşinci başqanı İsa Qəmbər, altıncı başqanı Arif Hacıdır.

1957-ci il təvəllüdü İsa Qəmbər milli azadlıq hərəkatının liderlərindəndir. 1990-1995-ci illərdə parlamentin deputatı, 1992-1993-cü illərdə sədri olub, 1992-ci il mayın

18-dən iyunun 17-dək prezident səlahiyyətlərini icra edib. 1993-cü ilin yayında Əbülfəz Elçibəyin başçılıq etdiyi milli demokratik hakimiyyət hərbi-siyasi qiyamla devriləndən sonra bir müddət həbsdə yatıb.

İsa Qəmbər Müsavat Partiyasının bərpasının rəhbərlərindən

dəndir. 1992, 1995, 1997, 2001 və 2006-cı illərdə partiya başqanı seçilib.

Arif Hacı Müsavata 2014-cü ildən başqanlığa edir. Bu gün o, başqan postunu yeni seçiləcək başqana təhvil verəcək.

Müsavatın nizamnaməsinə görə, partiyanın başqanı, Mərkəzi Nəzarət-Təftiş Komissiyasının sədri, rayon (şəhər), Naxçıvan Muxtar Respublikası təşkilatlarının, xüsusi statuslu təşkilatların (Müsavatçı Qadınlar

Birliyi, Müsavatçı Gənclər Təşkilatı) sədrləri və nəzarət-təftiş komissiyalarının sədrləri ardıcıl iki müddətdən artıq eyni vəzifəyə seçilə bilməz.

Partiyanın başqanını, sərbəst Məclis üzvlərini və Mərkəzi Nəzarət-Təftiş Komissiyasını qurultay seçir.

Müsavatın qurultaya kimləri qonaq dəvət etdiyi barədə mediaya açıqlama verilməyib.

✎ **Əlibar SEYİDAĞA,**
“Yeni Müsavat”

Xaricdə təhsil almış daha 62 nəfərin diplomu tanınmayıb

Aprel ayı üzrə xaricdə təhsil almış 399 müraciətin 337-si barədə müsbət qərar verilərək müvafiq şəhadətnamələr təqdim edilib, 62 nəfərin müraciəti isə mənfəi qərarla yekunlaşıb.

APA xəbər verir ki, bu barədə Təhsildə Keyfiyyət Təminatı Agentliyinin məlumatında bildirilib.

Qeyd edilib ki, tədris yükünü mənimləmək üçün təhsil aldığı ölkənin ərazisində tələb olunan normativdən az olması səbəbi ilə 46, akkreditasiyasız ali təhsil müəssisəsi səbəbilə 8, dövlət nümunəli olmayan diplom üzrə 4, ekvivalenti olmayan ixtisas üzrə 2, təhsil forması üzrə 2 nəfərin müraciəti mənfəi qərarla yekunlaşıb.

Ölkələr üzrə müraciətlərin sayına nəzər saldıqda Rusiya Federasiyasından 123, Türkiyə Respublikasından 90, Ukraynadan 82, Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığından 29, Gürcüstandan 19, Çin Xalq Respublikasından 8, İtaliya Respublikasından 7, Polşa Respublikasından 6, Macarıstandan 4, Amerika Birləşmiş Ştatlarından 3, İsveçrə Konfederasiyasından 3, Almaniya Federativ Respublikasından 2, Əfqanıstan İslam Respublikasından 2, Kanadadan 2, Niderland Krallığından 2, Qırğız Respublikasından 2, Avstraliya İttifaqından 1, Belarus Respublikasından 1, Birləşmiş Ərəb Əmirliklərindən 1, Cənubi Afrika Respublikasından 1, Çex Respublikasından 1, Estoniya Respublikasından 1, Hindistan Respublikasından 1, İspaniya Krallığından 1, Kipr Respublikasından 1, Koreya Respublikasından 1, Litva Respublikasından 1, Norveç Krallığından 1, Özbəkistan Respublikasından 1, Rumıniyadan 1, Şimali Makedoniya Respublikasından 1 müraciətin olduğu müşahidə olunur.

Ən çox müraciət olunan ixtisaslara gəlincə tibb üzrə 46, iqtisadiyyat üzrə 32, maliyyə üzrə 31, menecment üzrə 22, biznesin idarə edilməsi üzrə 21 müraciət qeydə alınıb.

izlər üzə çıxır. Elektron sistemin təbii vətəndaşları növbə gözləməkdən xilas edəcək. TƏBİB-ə isə dəftərxana xərclərinə müəyyən qədər qənaət etməsi nə şərait yaradacaq”.

✎ **E.MƏMMƏDƏLİYEV,**
Musavat.com

Qanunda yenilik - narkoman sürücülərin sayına təsir edəcəkmi...

Müayinənin cavabını elektron sistemdə görmək mümkün olacaq

Mayın 1-dən işə qəbul zamanı və sürücülük vəsiqəsi əldə etmək üçün tələb olunan tibbi arayışlar elektron formada veriləcək. Vətəndaşların elektron tibbi arayışı əldə etmələri üçün keçməli olduqları proses aşağıdakılardır:

- Tibb müəssisəsinə ilk müraciət
- Laborator analizlərin verilməsi
- Həkim qəbullarından keçmək
- Arayışın hazır formasının şəxsi kabinetdən və mobil tətbiqədən əldə edilməsi

- Təsdiqlənmiş arayışın etibarlılıq müddəti ərzində istənilən müəssisəyə təhvil verilməsi

İstifadəçilər “E-TABİB” mobil tətbiqi və “kabinet.its.gov.az” veb-səhifəsinə daxil olaraq qeydiyyatdan keçməlidirlər. “Şəxsi kabinet”ə daxil olduqdan sonra QR kod vasitəsilə sağlamlıq və sürücülüyə yararlı olmaq haqqında tibbi arayışları elektron əldə edə biləcəklər. Elektron çap formanın üzərində olan QR kodu oxudaraq açılan veb-səhifədə arayışın qüvvədə

olma müddəti və ümumi məlumatları yoxlayaraq PDF formatı yükləyə biləcəklər.

Elektron formada verilən tibbi arayış 1 ay müddətində qüvvədə olacaq. Bu müddət bitdikdən sonra sağlamlıq arayışını etmək istəyənlər yenidən tibb müəssisələrinə müraciət etməlidirlər. Qeyd edək ki, sağlamlıq arayışının rüsumu 40 manatdır. Elektron arayışa keçid hansı zərurətdən yaranıb? Konkret olaraq sürücülük vəsiqəsi ilə bağlı yeni tələbin önəmi. Tibbi arayış-

ların elektron qaydada verilməsi narkomanların sürücülük vəsiqəsi almaq imkanlarını nə dərəcədə zəiflədə bilər?

“Bakı” Hüquq Şirkətinin rəhbəri Natiq Ələsgərov deyir ki, Azərbaycanda arayışların elektron qaydada verilməsi müsbət haldır: “Bu günə qədər sürücülər və ya tibbi arayış almaq istəyən vətəndaşlar müayinələrdən keçir və tibbi arayışın verilməsini bir neçə gün gözləməli olurdular. Sonradan yenidən tibb müəssisəsinə yaxınla-

şıb sənədi götürmək üçün növbədə dayanırdılar. Yeni izafi yerə vaxt itkisi olurdu. İndi isə bu proses elektronlaşıb. Müayinənin cavabını sistemdə görmək mümkün olacaq. O ki, qaldı bu sistemin narkomanların tibbi arayış alarkən üzə çıxarılmasına, bu məsələ əvvəl də vardı, elektron sistem olandan sonra da olacaq. Yeni şəxs narkotik istifadə edibse, onun izləri müəyyən müddət qanda qalır. Qanın analizi zamanı isə şəxsin narkotikdən istifadəsinə dəlilətdən

ABŞ-ın uzaq Azərbaycan planı - kartlar açılır

Vaşinqtonun Bakıdan ala bilmədiyi nədir?

Azərbaycan-ABŞ münasibətləri ölkəmiz öz müstəqilliyini bərpa edəndən sonra zaman-zaman müxtəlif sınaqlardan keçib. Hazırda da bu münasibətlər öz potensialına uyğun deyil, hamar və problemsiz sayılmaz. Daha çox da qarşı tərəfin yanlışlıqları ucubatından. Təkcə bu faktı yada salmaq kifayətdir ki, 44 günlük müharibədən sonra səfiri Şuşaya hələ də ayaq basmayan iki ölkədən biri məhz ABŞ-dır (digəri Fransa).

Bu günlərdə isə məlum olub ki, ABŞ Konqresinin iki-partiyalı qrupu insan haqları bəhanəsi altında Azərbaycanın yüksək vəzifəli məmurlarına qarşı sanksiyaların tətbiqini nəzərdə tutan qanun layihəsini təqdim edib. Xəbər verildiyi kimi, tənqidçi sənədin müəllifləri erməni lobbisinə bağlı konqresmenlər Dina Titus və Qas Bilirakisdır.

Bu, şəkk-şübhəsiz, Qarabağ üzərində öz suverenliyini bərpa etdiyi, erməni separatizminin kökünü kəsdiyi üçün ölkəmizi cəzalandırmaq məqsədi güdən və sanksiyalar ehtiva edən ilk qanun layihəsidir. Təsədüfi deyil ki, sənədə qoşulan Konqres üzvlərinin, demək olar, hamısı antitürk, islamafob və ermənipərdəstir. Sənəd layihəsi Bayden administrasiyasından Qlobal Maqnitki Qanunu və ABŞ-ın digər qanunlarına uyğun olaraq 180 gün ərzində 44 məmura qarşı sanksiyalar barədə qərar qəbul etməyi tələb edəcək.

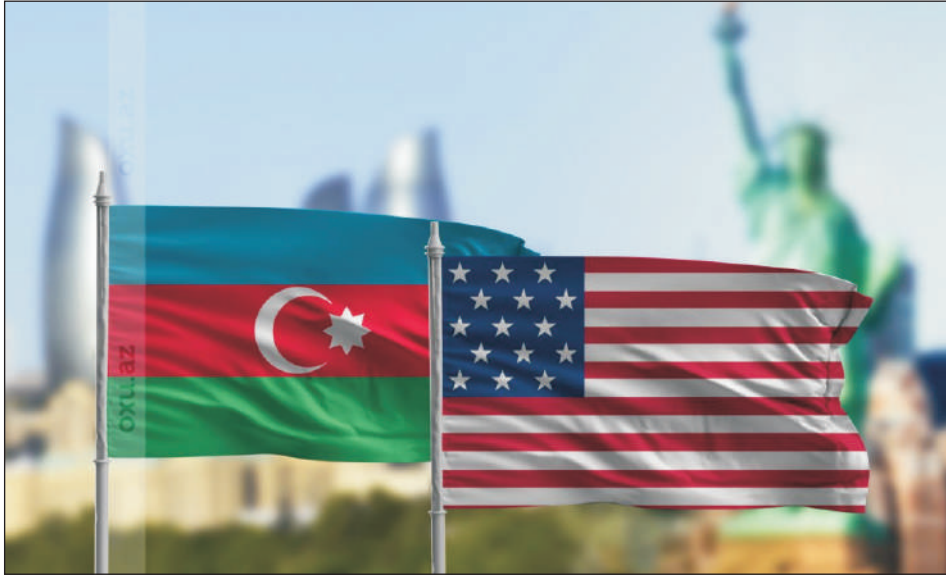
Bu azmış kimi Nümayəndələr Palatasının Təsisatlar Komitəsinin 66 konqresmeni "Dağlıq Qarabağdan məcburi köçkünlər üçün 200 milyon dollar ayrılmasına", ABŞ-ın Ermənistanla hərbi yardımının artırılmasına, Azərbaycan üçün bütün hərbi təhlükəsizlik fondlarının dayandırılmasına və "azərbaycanlı hərbi cınayyətçilərə qarşı sanksiyaların aradan götürülməsinə" çağırır.

Yeni tipik erməni leksikonu, erməni "ağzı"...

"Azərbaycan ABŞ-ın təzyiqinin öhdəsindən gəlir, lakin qeyd etmək lazımdır ki, Vaşinqton uzun məsafəyə oynayır".

Bunu rusiyalı tanınmış analitik İqor Korotçenko Bakı-Vaşinqton münasibətləri haqda danışarkən deyib.

Onun qənaətinə, Bay-

Yusif Bağırzadə: "Vaşinqton Azərbaycanın Rusiyaya qarşı ABŞ cəbhəsində yer almasını istəyir"
Aydın Quliyev: "Azərbaycanda lupa ilə insan haqları axtarırlar"

den administrasiyası rəsmi Bakının Azərbaycanda Amerikanın "5-ci kolon" yaradılmasına sət reaksiyasını heç vaxt unutmayacaq. "Belə şeylər Vaşinqtonda adətən bağışlanmır. Ona görə də Azərbaycan arxayın olmamalıdır. Artıq Azərbaycanın siyasi və güc elitasının nümayəndələrinə qarşı sanksiyalar tətbiq etmək cəhdləri var. Bunun arxasında təkcə ermənipərdəst lobbilər deyil, həm də Azərbaycanın güclənməsini sevməyən nüfuzlu dairələr dayanı bilər", - ekspert vurğulayıb.

Korotçenkoya görə, dünyada, o cümlədən Cənubi Qafqazda müəkkəb çoxsaylı proseslər gedir: "Dəyişən təlatümlü dünyada çox şey məhv olur və yeniləri yoxlanır. Amma dünya nizamı dəyişəndə İlham Əliyevin nümayiş etdirdiyi kimi, milli maraqların müdafiəsi siyasətinə ciddi-ciddi riayət etmək çox vacibdir".

Bəs Birləşmiş Ştatların "uzaq məsafəyə" hesablanmış Azərbaycan planı nədir, Vaşinqtonun Bakıdan konkret nə istəyir, ölkəmizə münasibətdə Konqreslə Bayden hökumətinin yanaşmaları nə dərəcədə üst-üstə düşür? Rəsmi Bakının ön tədbirləri nə olmalıdır? Korotçenko haqlıdır? Politoloq Yusif Bağırzadə

"Yeni Müsavat"a bildirdi ki, ABŞ kimi bir super gücün sürəkən arxasında demokratların və ya respublikaçıların durmasından, yaxud Konqresdə üstünlüyün hansı siyasi qüvvənin tərəfində olmasından asılı olmayaraq, hakimiyyət elitasının ayrı-ayrı dövlətlərlə bağlı mövqeyi ikili standartlara və öz maraqlarının təmin olunması üçün mümkün təzyiq vasitələrindən istifadəyə əsaslanır. Ortada ABŞ-ın Cənubi Qafqaz maraqları var və rəsmi Vaşinqton bu maraqların təmin olunması üçün hər üç Cənubi Qafqaz ölkəsinə bu və ya digər şəkildə təzyiqlər göstərməyə cəhdlər edir: "Ermənistanla bağlı məsələ aydındır. Etiraf etmək lazımdır ki, Vaşinqton da daxil olmaqla Qərb Ermənistanla Rusiya arasında böyük ölçüdə uçuş yaratmağa və rəsmi İrəvanı özünün kuklasına çevirməyi bacarıb. Gürcüstanda vəziyyət göz qabağındadır. "Xarici agent" haqqında qanun bəhanəsi ilə bu gün Tiflisin keçələrində əməli-başlı kaos yaşanır. Azərbaycanla bağlı planlar isə işləmir. ABŞ-ın və bütövlükdə Qərbin 5-ci kalonu qismində çıxış etmək istəyənlər böyük ölçüdə zərərsizləşdirilib. Sanksiya hədələri və diplomatik təzyiqlər də rəsmi Bakını boyun əyməyə məcbur edə bilmədi.

Azərbaycan müstəqil xarici siyasət kursunu davam etdirməkdə israrlıdır. Bu direniş isə ABŞ-da əməli-başlı qıcıq yaradır".

Politoloq qeyd etdi ki, Azərbaycanın istənilən dövlətlə münasibətlərində bərabər hüquqluğa önəm verdiyi ABŞ-ın maraqlarına cavab vermir. Vaşinqton Azərbaycanın Rusiyaya qarşı ABŞ cəbhəsində yer almasını istəyir. Buna nail ola bilmədiyi üçün də müxtəlif vasitələrə əl atır: "Ermənistanla maliyyə dəstəyinin ayrılması, Azərbaycanla bağlı əsassız qətnələrə qəbuluna cəhdlər buna əyani sübutdur.

Amma düşünürəm ki, Vaşinqton son nəticədə bu təzyiqlərin heç bir fayda verməyəcəyini anlayacaq və başa düşəcək ki, Cənubi Qafqaz maraqlarını təmin etmək üçün Azərbaycanla təzyiq etmək yox dost olmaq lazımdır".

Y.Bağırzadə hesab edir ki, rəsmi Bakının hər hansı təhlükəyə qarşı ön tədbirləri içərisində ən başlıca məsələ ölkədə mövcud olan milli birliyi qoruyub saxlamaq və daha da möhkəmləndirmək olmalıdır: "Paralel olaraq dostlarımız və müttəfiqlərimizlə koordinasiya addımların atılmasına ehtiyac var. Bu mənada Türk Dövlətləri Təşkilatının imkanlarından maksimum şə-

Şahin Mustafayev Moskvada ticarət-iqtisadi əməkdaşlığı müzakirə etdi

Rusiya Baş nazirinin müavini Aleksey Overçuk Moskvada Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini Şahin Mustafayev ilə görüşüb.

APA-nın Moskva müxbiri xəbər verir ki, danışıqlar zamanı Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası arasında iqtisadi Əməkdaşlıq üzrə Hökumətlərarası Komissiyanın gündəliyinə daxil edilmiş ikitərəfli ticarət-iqtisadi əməkdaşlığın cari məsələləri müzakirə edilib.

Tərəflər ticarət-iqtisadi, sənaye, enerji, nəqliyyat, kənd təsərrüfatı, maliyyə, səhiyyə, mədəniyyət, elm, regionlararası əməkdaşlıq, təhsil və turizm sahələrində əməkdaşlığın inkişafına xüsusi diqqət yetiriblər.

Hökumətlərarası komissiyanın həmsədrləri əməkdaşlığın bütün sahələrində Rusiya-Azərbaycan əlaqələrinin möhkəmləndirilməsinə yönəlmiş konstruktiv dialoqu davam etdirməyə hazır olduqlarını təsdiqləyiblər.

kildə faydalanmaq lazımdır. ABŞ-ın Orta Asiyaya marağının xeyli artdığı bir dövrdə türk dövlətlərinin vahid yumruq halında eyni mövqedən çıxış etməsi Vaşinqtonu Azərbaycanla ehtiyatlı davranmağa vadar edə bilər".

Siyasi şərhçi Aydın Quliyev isə bildirdi ki, Vaşinqtonun "uzaq məsafədə" oynaması barədə fikrin özünə tənqidi yanaşmaq lazımdır. İndi ABŞ ne 19-cu əsrin əvvəllərinin, ne 20-ci əsrin əvvəllərinin Amerikasıdır. 19-cu əsrin əvvəllərində ABŞ "panAmerikanizm" siyasəti aparanda həqiqətən uzağa oynayırdı. Çünki əvvəlcə ABŞ-ı materikdə möhkəmləndirmək lazım idi. 20-ci əsrin əvvəllərində ABŞ "global Amerika" strategiyası güdəndə də uzaq planlarla hərəkət etdi.

Uzaq məsafəyə oynayan ölkənin SSRİ dağıldandan sonra azı 50 illik dövr üçün sistemli strategiyası olmalı idi. Olmadı. Əfqanıstana girdi, uğursuz oldu, İraqa girdi, uğursuz oldu, türk və ərəb dünyasında ümumiyyətlə iflasa uğradı, NATO üzrə ən strateji müttəfiq olan Türkiyəni hansısa dövr üçün itirdi. Ukraynada heç olmasa 5 il qabaqda hesablanmış strategiya müəyyən edə bilmədi. Bunların daha harası oldu "uzaq məsafə" siyasəti?!

Vaşinqtonun Azərbaycanla bağlı siyasəti ölkənin suverenliyi və ərazi bütövlüyünə heç də tam adekvat siyasət deyil, Azərbaycanın daxili işlərinə müdaxilə xarakteri daşıyır, ikili standart davranışlar hər addımda adamın gözüne girir. Monarxiya rejimlə-

rinə malik dostları olan məlum ölkələrin başını tumarlayır. Azərbaycanda "lupa ilə insan haqları axtarırlar". Məğlub edilmiş təcavüzkar Ermənistanla qalib və haqlı ölkə kimi davranır. Amerika Ermənistanı bir neçə dəfə təcavüzkar demədi.

Belə ölkənin Azərbaycanla bağlı siyasəti stabil və uzunmüddətli ola bilməz. ABŞ-ın Azərbaycana münasibəti impulsivdir. Sabah Azərbaycan Rusiyanın əleyhinə bir neçə kiçik addım atsa ABŞ dərhal hər şeyi dəyişəcək".

A.Quliyevin fikrincə, ABŞ-ın Azərbaycandan istədiyi Rusiya ilə geosiyasi müharibədə konkret tərəfkeşlikdir, bunu isə Azərbaycan etməyəcək: "Konqreslə Bayden hökumətinin Azərbaycanla bağlı siyasətləri bir-birini tamamlayır, köklü fərqlənir. Biri təkbaşına qərar verən kimi görünür, o biri guya kollektiv qərar verir. Prezident hər il Azərbaycana qarşı olan 907-ci düzəlişi dondurur. Heç bir neçə dəfə Konqres prezidentə etiraz edib dedi ki, bu apar-gətirə son qoymaq, 907-ni ya ləğv etmək, ya da həmişəlik yuridik gücə mindirmək lazımdır".

Eksperti qeyd etdi ki, Azərbaycanın müstəqil kursu davam etdirilməlidir. Daxildən cəmiyyətimizi parçalamaq səylərinə imkan verilməməlidir. "İdarəçiliyə əsasən gənclərdən ibarət olmalıdır" kimi ABŞ-dan yeridilən tezislər çox da uymamaq gerəkdir. Ermənistandan başqa bütün bölgə ölkələri ilə yaxşı münasibətləri saxlamaq lazımdır: "ABŞ-ın indiki Azərbaycan siyasəti öz-özünə dəyişəcək. Sadəcə daxilimizdə işləri sahmanlı vəziyyətdə saxlamaq lazımdır".

✎ **Əlibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Azərbaycan daha bir mötəbər beynəlxalq tədbirə ev sahibliyi etdi. Bu, əlbəttə, hər şeydən öncə ölkəmizə olan beynəlxalq etimadın təzahürüdür. Bakıda 1-3 may aralığında keçirilən çoxgünlük “Sülh və global təhlükəsizlik naminə dialoq” mövzusunda VI Ümumdünya Mədəniyyət-lərərası Dialoq Forumu məhz bu cür yadda qalacaq və yaqın ki, son olmayacaq.

Forum, sözsüz ki, çox mühüm, nüfuzlu beynəlxalq platformadır. Təsadüfi deyil ki, tədbirə 110 ölkənin nümayəndəsi qatılıb. Bu mənada “Bakı Prosesi” ilk növbədə mədəniyyətlərərası dialoqu təşviq edir. Azərbaycanın təşəbbüsü ziyalıları, siyasətçiləri, qərar qəbul edənləri, media nümayəndələrini, vətəndaş cəmiyyətinin nümayəndələrini, vətəndaş cəmiyyəti-ni bir araya gətirir.

Sirr deyil ki, əsrlər boyu Azərbaycan mədəniyyətlərin qovuşduğu məkən olub. Bizim coğrafi mövqeyimiz, Şərq ilə Qərb arasında yerləşməyimiz bu tendensiya-yaya imkan yaradıb. Çoxmədəni-yətli və böyük etnik müxtəlifli-yə malik olan Azərbaycan cə-miyyəti əsrlər boyu ən mü-hüm dəyərləri - tolerantlığı, qarşılıqlı hörməti, dostluq və tərəfdaşlıq kimi dəyərləri qo-ruyub. Ölkəmizdə yaşayan insanlar, müxtəlif etnik qrup-ların və dinlərin təmsilçiləri bir ailə kimi yaşayırlar. Onlar Azərbaycanın dəyərli vətən-daşlarıdır, dövlətimizin, dö-vlətçiliyimizin əsl vətənpərvər insanlarıdır.

Bes paytaxtımızda realla-şan bu kimi tədbirlərin Azər-baycanın sivil, tolerant dövlət kimi beynəlxalq imicinin möhkəmlənməsində önəmi nədən ibarətdir?

Milli Məclisin Mədəniyyət komitəsinin sədri Fazil Mus-tafa mövzu ilə bağlı “Yeni Mü-savat”a danışib. Millət vəkili qeyd edib ki, keçirilən VI Ümumdünya Mədəniyyətlə-rərəası Dialoq Forumu Azər-baycanın tolerant dövlət, mədəniyyətlərərası münasi-bətlərdə kilid rolunu oynayan ölkə kimi imicini təsdiq edən bir hadisədir:

“Möhtəşəm bir tədbir oldu. Tədbirin açılışında ölkə Prezi-denti İlham Əliyev Azər-baycanın yol xəritəsi, mədəni-y-

yətlərərası inkişafda rolundan danışdı, ölkəmizin bütövlükdə Şərq-Qərb mədəniyyəti ara-sında bir uzlaşma nöqtəsi ol-duğunu ifadə etdi və çox ciddi şəkildə gələcəklə bağlı bütün narahatçılıqları dilə gətirdi. Prezident açıq şəkildə bildirdi ki, əgər sülhü beynəlxalq təş-kiatlar təmin edə bilmirsə, dövlətlər məcbur olub özləri müharibə yolu ilə bu sülhü qazanırlar və Azərbaycan da müharibə yolu ilə bu sülhü qazandı və bu, bizim məcbur ol-duğumuz bir addım idi, çünki suverenliyimizi bərpa etməli idik. Bütün qüvvələr ATƏT, BMT yalnız sənəd qəbul et-məklə kifayətləndilər, amma Azərbaycana heç bir kömək-lik göstərmədilər.

VI Ümumdünya Mədəni-yətlərərası Dialoq Forumu ki-mi platformalar həm də bir fi-ker, təcrübə mübadiləsidir. Burada müzakirə olunan mə-sələlər gələcəkdə bir-birinin təcrübəsinin inkişafına kö-məklik göstərəcəkdir.

Bu forumun ən mühüm tərəfi həm də ondan ibarət idi ki, burada ayrıca olaraq Par-lamentləərərası konfrans təş-ki olundu. “Mədəni irsin mü-hafizəsində qanunvericiliyin rolu: uğurlu təcrübələr” möv-zusunda təşkil edilən konfransda ayrı-ayrı ölkələ-rin parlamentariləri iştirak edirdi. Konfransın rəsmi açı-lış hissəsinə Azərbaycan Milli Məclisinin spikeri Sahibə Qafarova çox yüksək sə-viyyədə sədrlik etdi. Bu təd-birdə 20-yə yaxın ölkənin təmsilçisi çıxış edərək, özü-nün bu məsələ ilə bağlı təc-rübələrini bölüşdülər, fikirlə-rini səsləndirdilər. Həmçinin bütün çıxışlarda Azər-baycanın nümunəvi ölkə kimi bu dialoq prosesinə töhfə verdi-yini qeyd etdilər.

Parlamentləərərası konfrans öz işini Milli Məclisin Mədəniyyət Komitəsinin sədri

Beynəlxalq dialoqun episentri - Azərbaycanın önəmi

“Bakı prosesi” bədxahların planını belə pozur; deputat: “VI Ümumdünya Mədəniyyətlərərası Dialoq Forumu Azərbaycanın imici, həm də tanidilməsi baxımdan önəmli addım oldu”

kimi mənim moderatorluğum ilə plenar iclasla davam etdir-di. Burada da yenə 20-yə ya-xın ölkənin təmsilçisi fərqli platformalardan qanunverici-lik təcrübəsi ilə bağlı fikirlərini ifadə etdilər. Bütün bu fikirlər ümumiləşdirilərək, bir sənəd halına gətiriləcək və həm bi-zim, həm də onlar üçün ciddi bir təcrübə olacaq ki, mədəni irsin qorunmasında hansı ad-ımlar atılır və hansı addımla-rın atılması zəruridir, hansı boşluqlar var və sairə.

Çıxışlarımızda Azər-baycanın həm mədəniyyət haq-qında qanun, həm arxeoloji irsin, mədəni abidələrin qo-runması ilə bağlı qanunverici-liyi yüksək səviyyədə yerinə yetirdiyini vurğuladıq, Şuşa şəhərinin Azərbaycanın mə-dəniyyət paytaxtı olması ilə

bağlı ayrıca qanun formatını təqdim etdik və həm də gös-tərdik ki, bir şəhər modelində mədəni irsin qorunması han-sı parametrləri həyata keçir-mək mümkündür.

Daha sonra ayrı-ayrı pa-nellərdə Azərbaycanın tanın-mış siyasətçiləri, düşüncə adamları, filosofları, kulturo-loqlar geniş fikir mübadiləsi apardılar.

Bundan başqa tədbirdə iştirak edən qonaqların bir qismini ölkə prezidenti, digər qismini Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarova qəbul etdi. İştirakçılar Bakının müxtəlif yerlərinə gəzintiyə getdilər, Qarabağ bölgəsinə səfər etdilər. Bütün bunların hamısı Azərbaycanın imici, həm də tanidilməsi baxımdan önəmli addım di.

mərkəzi olaraq dünyanın aparıcı düşüncə mərkəzinə çevrilib:

“Bütün bunlar isə Azər-baycanın Prezidenti İlham Əliyevin apardığı çoxillik, pe-şəkar siyasətinin nəticəsidir. Hər il istər Bakıda, istər res-publikanın digər böyük şə-hərlərində, eləcə də Qara-bağda, Şuşada mədəniyyət, incəsənət, ədəbiyyat, folklor, musiqi, etnoqrafiya, siyasət, ictimai-sosial həyatın müxtə-lif sahələrinə aid keçirilən bö-yük tədbirlərin dünyada ölkə-mizin nüfuzunun necə yük-səldiyinin şahidi oluruq.

Son illər isə artıq Azər-baycan, paytaxt Bakı dün-yanın ən böyük güc mərkəz-lərindən birinə çevrilməkdə-dir. Azərbaycan artıq bey-nəlxalq platformaların yara-dıcısı kimi də tanınır. İstər “Mərkəzi Asiya 5+1” platfor-ması, istər Azərbaycanın Qoşulmama Hərəkatına rəhbərlik etməsi onun nüfu-zunu, geosiyasi qüdrətini nümayiş etdirir.

Məlum olduğu kimi VI Ümumdünya Mədəniyyətlə-rərəası Dialoq Forumu xalqla-rın, sivilizasiyaların dialoqu-na çevrilib və Avropada artıq zəifləməyə başlamış və bir sı-ra hadisələrə görə arxa plana atılmış multukulturalizm, xalqların dostluğu, globalizm kimi məsələləri önə çıxardır və ona yeni bir işıq verir can-lanma verir.

Bu tədbir, eyni zamanda noyabrda Bakıda keçiriləcək COP29 bizə imkan yaradır ki, dünyaya öz dəyərlərimiz ta-nıdaq, Azərbaycan xalqının necə tolerant ölkə, cəmiyyət olduğunu nümayiş etdirik”.

Xalidə GƏRAY,
“Yeni Müsavat”

Ağdamın mədəni-tarixi irsi Ermənistanə daşınıb

Ağdamın zəngin mədə-ni-tarixi irsi dağıdılıb, məhv edilib, eləcə də Ermənistanın müxtə-lif yerlərinə daşınıb.

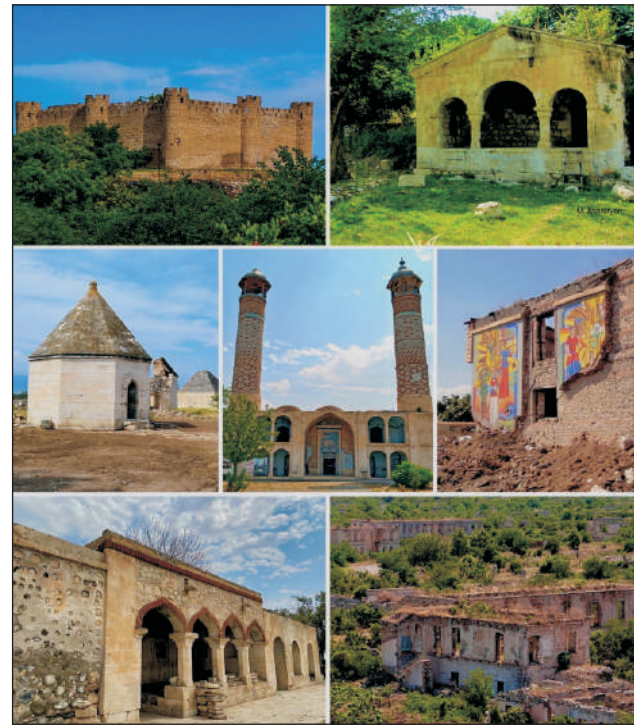
APA xəbər verir ki, bu fi-kiirləri mədəniyyət nazirinin müavini Fərid Cəfərov VI Ümumdünya Mədəniyyətlə-rərəası Dialoq Forumu çərçivə-sində Ağdam şəhərində keçi-rilən “Minaların və partlama-mış hərbi sursatların mədəni mülkiyyətə təsiri” mövzu-sunda xüsusi sessiyada çıxışı za-manı deyib.

“Hazırda bu şəhər uçqun-

lar şəhəridir. Amma indi biz Ağdama həyatın qayıtdığını şahidiyik”, - o əlavə edib.

Fərid Cəfərov minaların mədəni irsə təsiri məsələsinə toxunub:

“Biz bilirik ki, bununla bağlı UNESCO-nun xüsusi konvensiyası var. Dünya üzrə 110 milyon mina quraşdırılıb ki, təəssüf ki, Azərbaycan bu siyahıda öndə gedir. Müharibədən sonra 67 nəfər mina qurbanı olub. Təkcə Ağdamın özündə 1,5 milyon mina quraşdırılıb”.

Azərbaycan müdafiə nazirinin müavini İrana səfər edib

Azərbaycan Respublikası müdafiə nazirinin müavini - Şahin İsmayilovun İran İslam Respublikasında rəsmi səfəri.

Müdafiə Nazirliyindən APA-ya verilən məlumata görə, səfər çərçivəsində İran İslam Respublikası Silahlı Qüvvələrinin Baş Qərargah rəisinin birinci müavini general-mayor Əziz Nəzirzadə və digər hərbi rəhbərlərlə görüşlər keçirilib.

Görüşlərdə Azərbaycan ilə İran arasında hərbi amak-daşlığın mövcud vəziyyəti və inkişaf perspektivləri müzakirə edilib, regional təhlükəsizlik məsələləri barədə ətraflı fikir mübadiləsi aparılıb.

“İlin sonunadək Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş bütün ərazilərinə köçürülmə prosesinə başlanacaq”. Bunu “Xalq qəzeti”nə müsahibəsində Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədr müavini Fudad Hüseynov deyib.

Onun sözlərinə görə, ilin sonuna kimi 20 min nəfərin azad edilmiş ərazilərə qaytarılması planlaşdırılır. “Köçürülmə prosesi 27 yaşayış məntəqəsini - 20 kənd və qəsəbəni, 7 şəhəri əhatə edəcək. Yaxın vaxtlarda Şuşada, eləcə də Xocalı, Cəbrayıl, Kəlbəcər və Zəngilanda köçürülmə prosesinə başlanılacaq. İlin sonuna qədər işğaldan azad edilmiş bütün ərazilərə köçürülmə prosesinə başlanılacaq”, - deyə sədr müavini qeyd edib.

Şübhə yox ki, Azərbaycan dövləti keçmiş məcburi köçkünlərin öz dədə-babası yurdlarına qayıdışı üçün mümkün hər şeyi edir. Ancaq dövlətdən asılı olmayan amillər də var. Onların önündə ərazilərin minalardan təmizlənməsi problemi gəlir. Bütün hallarda Böyük Qayıdışın son tarixi və ya ili təxmini məlumdurmu? Prosesi necə sürətləndirmək olar?

Yeri gəlmişkən, Kəlbəcər şəhərinin 2040-cı ilədək inkişafına dair Baş planı təsdiqlənib. Bununla bağlı Baş nazir Əli Əsədov qərar imzalayıb. Baş planda nəzərdə tutulan illər üzrə şəhər əhalisinin yaşayış fondu, sosial və mədəni-məişət xidməti obyektləri üçün ərazilər ayrılıb. Bundan əlavə şəhərin inkişafına uyğun olaraq təbii landşaftın qorunması və ərazi zonalarının nəzərə alınması ilə məskunlaşmanın aparılması prinsipi əsas götürülüb. Nəqliyyat və mühəndis-kommunikasiya təminatı infrastrukturunu şəhərin inkişafına uyğun planlaşdırılıb.

Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsindən isə bildirilib ki, Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramının Tədbirlər Planının icrası çərçivəsində Laçın rayonunun Sus və Bəylük kəndləri birləşdirilib, onlar üçün, ümumilikdə, 150 evlik yeni yaşayış məntəqəsinin inşasına başlanılıb. Birinci mərhələdə 59 fərdi ev tikilib və istifadəyə hazırdır, daha 91 evin tikintisi isə davam etdirilir. Birinci mərhələ üzrə püşkatmadan sonra sakinlə-

Böyük Qayıdışın son tarixi - axırncı köçkünün geri dönəcəyi gün

Hikmət Babaoğlu: “Nazirlər Kabineti tərəfindən bu qərarlar qəbul olunarsa, o zaman bu prosesi daha sürətlə həyata keçirmək olar”

rin müraciətləri əsas götürülərək, nəticələrə yenidən baxılıb və 2 püşkün nəticəsi ləğv edilib.

Həmin püşklər Sus və Bəylük kəndlərində deyil, qonşuluqdakı Qızılca kəndində daimi qeydiyyatda olan ailələrə aiddir. Araşdırma zamanı məlum olub ki, yeni yaşayış məntəqəsinin salındığı ərazidə işğaldan əvvəl həmin ailələrin də evləri olduğu üçün adları Sus və Bəylük kəndlərinin sakinləri ilə eyni püşkatma siyahısına daxil edilib. Bu hal kənd sakinlərində narazılıq yaradıb. Ləğv edilmiş püşklərin sahibləri Dövlət Komitəsinə dəvət olunub, onlara ətraflı izahat verilib və bildirilib ki, ikinci mərhələdə evlə təmin olunmaqları nəzərdə tutulur.

Milli Məclisin deputatı Hikmət Babaoğlu mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”a deyib ki, azad edilmiş yurdlarımızda məskunlaşmaq üçün Azərbaycan dövləti xüsusi proqram qəbul edib və artıq işğaldan azad edilmiş bütün ərazilərdə şəhərlərin, rayon mərkəzlərinin Baş planı hazırlanıb, məskunlaşacaq kəndlər müəyyənləşib və bu proses davam edir: “2024-cü il Böyük Qayıdışda yeni bir mərhələ yaradır. Çünki 2024-cü ildə işğaldan azad olunmuş bö-

tün rayonlarımızda məskunlaşma baş tutacaq. Beləliklə, yurd yerlərinə qayıdışın tamamilə yeni bir mərhələsi başlayacaq. Artıq 30 il işğalda qalan hər hansı bir rayonumuza getsək, orada yaşayış və məskunlaşma prosesinə şahidlik edəcəyik. Əlbəttə, bu prosesə ermənilərin mina terroru mane olur. Azərbaycan məskunlaşma prosesini, eləcə də məskunlaşmış ərazilərdə minaların təmizlənməsi prosesini heç kimdən yardım almadan, dövlət büdcəsi hesabına həyata keçirir. Bu həm Böyük Qayıdışı maliyyə baxımından, həm də təhlükəsizlik baxımından çətinləşdirir. Bununla da bir daha bu prosesdə erməni vandallarının etnik nifrətinin hansı səviyyədə olduğunu çox aydın görmüş oluruq. Bunu bütün dünya da görür”.

Deputat əlavə edib ki, tam məskunlaşma üçün dövlətin resursları o qədər yetərli olmaya bilər: “Şübhəsiz ki, birinci mərhələdə məskunlaşdırılmış ərazilərdə kommunikasiyaların bərpa olunması, yolların çəkilməsi, iş yerlərinin açılması, inzibati binaların tikilməsi, xidməti binaların tikilməsi tibbin, səhiyyənin, poçt xidmətlərinin, su və enerji

mənbələrinin əlçatan edilməsi kimi ən çətin işlər dövlət tərəfindən həyata keçirilir. Ancaq bu vasitələrlə məskunlaşmanı tam və qısa vaxtda həyata keçirmək olmaz. Bütün bu proseslər, təhlükəsizlik tədbirləri görüldükdən sonra özəl sektorun, xarici investorların və imkanlı vətəndaşların bu prosesə cəlb olunması mərhələsi başlaya bilər. Mənə elə gəlir ki, buna mane olacaq yeganə səbəb təhlükəsizliklə bağlıdır. Çünki təhlükəsizlik tədbirləri, minalardan təmizlənmə işləri keçirilmədən özəl sektoru və vətəndaşları işğal altında olan ərazilərimizə buraxılması onların həyatı üçün, həm də yatırımları üçün təhdid yarada bilər. Bu mərhələ arxada qaldıqdan sonra özəl sektorun və ayrı-ayrı vətəndaşların bu prosesə xüsusi qaydada cəlb olunması məskunlaşmanı daha da sürətləndirə bilər. Xüsusi qaydada gəldikdə isə, bunun üçün ya ayrıca qanunlar qəbul etmək lazımdır, ya da bu, Nazirlər Kabinetinin qərarları ilə də tənzimlənə bilər. Nazirlər Kabineti tərəfindən bu qərarlar qəbul olunarsa, o zaman bu prosesi daha sürətlə həyata keçirmək olar”.

Yada salaq ki, 1990-cı illərin əvvəllərində Qarabağ

münaqişəsi Azərbaycan və Ermənistan arasında toqquşmalara səbəb olub. Azərbaycanın Qarabağ bölgəsi, ətraf 7 rayonu işğal edilib. 2020-ci ildə 44 günlük müharibə nəticəsində Bakı həmin 7 rayona, Qarabağın isə bir hissəsinə nəzarətini bərpa edib. Regiona Rusiya sülhməramlı kontingenti yerləşdirilib. Bakı keçən il sentyabrın 19-20-də Qarabağda “lokal antiterror təd-

birləri” elan edib. Sentyabrın 20-də Qarabağ separatçıları Bakının şərtlərinə razılaşdıqlarını bildiriblər. Daha sonra Qarabağdan Ermənistan əhali köçü başlayıb. Sentyabrın 28-də tanınmayan qurum fəaliyyətini dayandıracağını elan edib. Separatçı qurumun bir çox liderləri saxlanaraq Bakıya gətirilib.

□ **Afaq MİRƏYİQ,**
“Yeni Müsavat”

143 milyonluq oğurluq işində şahidi də tutdular

Bakı Hərbi Məhkəməsinə Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin (DTX) müstəntiqinin vəsatəti əsasında Elvin Cəfərovun barəsində həbs qətimkan tədbirinin seçilməsi ilə bağlı təqdimata baxılıb.

Musavat.com xəbər verir ki, hakim Fikrət Əliyevin sədrliyi ilə keçirilən iclasda vəsatət təmin olunub.

Müdafiə Nazirliyinin müxtəlif hərbi hissələrində maliyyə xidmətinin rəisi vəzifəsində işləmiş Elvin Cəfərov həbs edilib.

O, Cinayət Məcəlləsinin 179.4-cü (xüsusi ilə külli miqdarda mənimləmə) maddəsi ilə ittiham olunub. İş üzrə dövlətə dəymiş ziyan 2 milyon 200 min manatdır. Elvin Cəfərovun barəsində 4 ay müddətinə həbs qətimkan tədbiri seçilib.

Qeyd edək ki, Elvin Cəfərov ötən ilin dekabrında hazırda Müdafiə Nazirliyində 143 milyon manatlıq mənimləmə ilə bağlı məhkəmə prosesində şahid qismində dindirilib.

Xatırladaq ki, Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin keçirdiyi xüsusi əməliyyat nəticəsində Müdafiə Nazirliyinin Maliyyə və Büdcə İdarəsinin sabiq reisi general-mayor Nizami Məmmədov, Hərbi Hava Qüvvələrinin (HHQ) Maliyyə Xidmətinin sabiq reisi, polkovnik Cəlal Kazimov, Quru Qoşunlarının maliyyə idarəsinin reisi Bayram Bayramov, Hərbi Hava Qüvvələrinin maliyyə xidmətinin sabiq reisi Vüsal Əlizadə, Müdafiə Nazirliyinin Satınalmalar və Təchizat İdarəsinin sabiq reisi, polkovnik Mahir Şirvanov, həmçinin nazirliyin Satınalmalar və Təchizat İdarəsinin sabiq reisi Məlikməmməd Qurbanov, nazirliyin mənzil istismar idarəsinin sabiq reisi, polkovnik Fikrət Mirzəyev həbs edilib. Təqsirləndirilən şəxslər dövlət büdcəsindən ayrılan pulları mənimləməkdə ittiham edilib. Cinayət işi üzrə ümumilikdə dövlətə dəymiş ziyan 143 milyon manatdır. Cinayət işləri ayrı-ayrı icraatlarda baxılması üçün məhkəməyə göndərilib. İstintaq dövründə dövlətə vurulmuş ümumi ziyanın 40 milyon manatı ödənilib. Cinayət işi üzrə Maliyyə Nazirliyi zərərçəkmiş qismində tanınıb. Təqsirləndirilən şəxslərin hər birinə Cinayət Məcəlləsinin 179.4-cü (xüsusi ilə külli miqdarda ziyan vurmaqla mənimləmə törətmək) maddəsi ilə ittiham irəli sürülüb.

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV,**
Musavat.com

Sədrin müalicəsi

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

Öncə qonşudan bir xəbər. Ermənistanda sorğu keçirilib, camaatın 76 faizi azərbaycanlılarla dinc yanaşı yaşamağa hazır olmadığını söyləyibdir. Görünür erməni xalqının reallıq hissəsinə qayıtması hələ uzun çəkəcəkdir. Bəlkə də min il. Axı onlarda ölçü vahidi minimum min il olur. Min ildir filan yerdə yaşayırıq, min ildir behmankəsle dalaşdıq... Sanki uzunömürlülük iksiri kəşf edilib, qonşumuzda hamı min il yaşamağa başlayıbdır.

Məncə bir az aşağı düşməyin vaxtıdır. İlk olaraq 500 ilədən başlasınlar. Sonra 200, 100, 70-80 ilə - orta insan ömrünə düşmək mümkündür. Ondan sonra bütün qonum-qonşularla münasibətlər düzələcəkdir.

Bəzən özləri də bilmədən yalanlarını ifşa edirlər. Qazaxın Xeyrimli kəndinin işğal edilmiş ərazisi qaytarılır. İnternetdə bir video rastıma çıxdı, orta yaşlı erməni qadın deyirdi ki, mənim evimin ərazisini Azərbaycana verirlər, bəs mən harda yaşayacağam, 20 ildir bu evi tikmişəm və sairə. Evi də göstərirlər, həqiqətdən uzağı 20 il yaşı olan yapalaq bir tikilidir. Reportajdan belə çıxırdı ki, orada evinin ərazisi Azərbaycana qaytarılacaq yeganə adam məhz bu arvadır. Lakin müxbirin ağlına gəlmədi (belə hesab edək) soruşsun: "Anam-bacım, bəs 20 il qabaq sən harda yaşayırdın?".

Əlbəttə, işğal edilmiş ərazidə ev tikib, indi təpəsinə döyür. Başqa nə gözləyirdi ki? Bəlkə biz onun evini xüsusi qurğu ilə sürüsdürməyə borcluyuq?

Borc demişkən, Gədəbəydəki Başkənd ərazisi üzrə mübahisələrə mən də mövqeyimi yazıram. Belə mövqələr var ki, bunu Kərki ilə dəyişmək mümkündür. Ya da heç dəyişməmək, ikisi də bizdə qalsın. Məncə Başkənd bizdə qalmalıdır. Ermənistanın işğalının ödəncü, əvəzi, qan pulu kimi. Nasistlər qovulandan sonra Sovetlər də Königsberqi almanlara qaytarmadılar. İndiyəcən adı Kalininqraddır.

Əlbəttə, bütün yıxılanların əlindən tutub qaldırmaq lazımdır. Bu işdə hökumətimizin böyük həyat təcrübəsi formalaşmışdır. Yəqin sərhəd işlərini də yoluna qoyarlar. Ancaq bəzən iş uzanır.

Məsələn, bugünlərdə məhkəmədə prokuror Masallının baş həkimi işləmiş Cəlil Nəzərova 12 il 6 ay həbs cəzası istədi. Köməkçisi Təranə xanıma isə 9 il həbs istəyibdir. Baş həkim mənim səmərə, rüsvətخورluq kimi cinayətlərdə suçlanır. Onu 3 il qabaq tutmuşdular, lakin xəstə olmasını nəzərə alıb məhkəmə müddətində içəri basmırdılar. İndi də deyirlər baş həkim prosese başqalarının yardımıyla getirilir. Belə çıxır bunun həkimliyindən heç özünə xeyir gəlməyibdir, çünki cəmi 68 yaşı var.

Ancaq işin tragikomik tərəfi başqadır. Cəlil doxturu 3 il qabaq tutanda hökumət onun yerinə Eşqin Əliyevi Masallı rayon mərkəzi xəstəxanasına baş həkim qoymuşdu. Və hələ Cəlil doxturun prosesi yekunlaşmağa imkan tapmamış bu dəfə Eşqin doxturu içəri basdılar. Təxminən eyni ittihamlarla: dələduzluq, rüsvətخورluq... Eşqin doxtur artıq 8 il yarımını alıb, hazırda hansısa türmədə qoluna zəhər qusan ilan tatusu - doktorluq rəmzi döydürür.

İndi çox ləzzətli olardı ki, Cəlil doxturun hökmü oxunmağa imkan tapanacan Eşqin doxturun yerinə qoyulana da tutsunlar. Əcəb gülərdim.

Bu da onunla əlaqədardır ki, bizdə səhiyyə islahatları lazımdır. Təzəlikcə bir şair AYW-yə üzv olanda uşaq-muşaqlar onu qınadırlar. O da açıq danışdı, dedi mən xəstələnmışdim, heç biriniz yadınıza salmadınız, palatama fındıq alıb gələn olmadı, lakin Anar müəllim hər gün baş çəkirdi, hətta yanıma iynə vururdu, bəs mən niyə onun təşkilatına üzv olmayım?

İlk hal deyil. İndiyəcən bir çox şair-yazıçılar xəstələndəndən sonra özlərinə gələn kimi AYW-yə üzv olublar. Açıqlama verəndə də təşkilatın səhiyyəmizdə rolundan danışiblər. Hətta keçmişdə biri demişdi ki, mən Əzrayılın əlindən Anar müəllim dartıb aldı. Orda sözü keçirmiş.

İndi söz əlaqədar təşkilatlarıdır.

"Bəzən Brüsseldə üzv dövlətlər arasında qərarların qəbulu zamanı ikili standartlar özünü göstərir". "Yeni Müsavat"ın xəbərinə görə, bunu Avropa İttifaqı Şurasının prezidenti Şarl Mişel İspaniyanın "El Mundo" qəzetinə müsahibəsində deyib.

"Mən həmişə buna görə tənqid olunmuşam, çalışmışam ki, hamı bərabər olsun. Ancaq bəzən Brüssel köpüyündə laqeydlilər və ikili standartlar özünü göstərir", - siyasətçi qeyd edib. Mişelin fikrincə, Avropa Komissiyası siyasiləşmiş qurum ola bilməz, o, neytrallığa və obyektivliyə hörmət etməlidir. Şarl Mişel detallara, faktlara varmasa da, nəyə işarə vurduğu əslində sirr deyil. Avropa Birliyinin, özəlliklə Avropa Parlamentinin (AP) belə "ikili standart" siyasətini kim bilməmə də, Azərbaycanda çox yaxşı bilirlər. Söhbət ən əvvəl AP-nin son illər ölkəmizlə bağlı qəbul etdiyi olduqca qərəzli, ermənipərəst qətnamələrindən gedir. Hətta heç Ermənistan parlamenti Azərbaycana qarşı bu səviyyədə radikal, absurd sənədlər qəbul etməyib.

Yaxud belə bir fakt ki, Ukraynanın ərazi bütövlüyü məsələsində birmənalı mövqe tutan, ona hər cür dəstək verən, Rusiya işğalına qarşı çıxan AP Azərbaycana gələndə dərhal "vali" dəyişir və erməni separatizminin sponsoruna çevrilir. Azərbaycanın həbs etdiyi cani-separatçıları, xuntaçıları utanmazcasına "siyasi xadim" elan edir. Görəsən niyə? Bu nədir, primitiv xristian təəssübkeşliyi, yoxsa türkofobiya, islamofobiya? Bu yay Avropa Parlamentinə yeni seçkilər keçiriləcək. Bəs təzə tərkib də Azərbaycana qarşı "ikili standart" siyasətini davam etdirəcəkmiz?

Və təkcə AP deyil, AŞ PA, Fransa Senatı, ABŞ Konqresi tutuquşu kimi eyni sözləri təkrarlayırlar. Sanki bir şantaj kampaniyasıdır. İllərlə Qərbin dəyərlərinə hörmət etdiyi-ni gözləyən Azərbaycan, şimal və cənubdan təhlükə gəldiyini, konfliktin həllində bu qüvvələrin maraqlı olmadığını zənn etdiyi halda, indi Avropa onlardan qabağa düşüb bizə ləkə yaxırlar. Guya Azərbaycan Qarabağa "hücum" edib, guya erməni əhalisi oradan qovulub, sanksiya çağırışları səslənir, başdan-ayağa böhtan dolu qətnamələr qəbul edilir. Bütün bu təşəbbüslər qələbənin həzm edilməməsidir. Görünür ki, Qərb təsisatları Qarabağda "boz zona"nın mövcudluğunda maraqlı olublar. Onlar ermənilərə status verilməsini istəyirdilər. Bu da Qarabağın yuxarı hissəsində separatçıların idarəet-

Şarl Mişeldən axır ki etiraf gəldi - Bakı bunu illərdir deyir...

Al lideri təsdiqlədi ki, Brüsseldə qərarların qəbulu zamanı ikili standartlar özünü göstərir; Azərbaycanda bunu çox yaxşı bilirlər, çünki...

mə sisteminin qalmasına səbəb olacaqdı. Amma Paşinyan bu statusu müəyyən etdi, təsdiqlədi ki, Qarabağ Azərbaycandır. O zaman Avropa təşkilatlarının sancısı nədir, niyə belə dəridən-qabıqdan çıxırlar?

Bundan əlavə, torpağı işğal edilən və ərazilərində daş-daş üstə qalmayan Azərbaycan, amma Avropa İttifaqı Sülh Fondu vasitəsilə Ermənistanı yardım qərarı qəbul edib. Adı Sülh Fondu olsa da, yardım silahlı qüvvələrə ayrılır. Amma Al bunu praktiki olaraq icra edə bilmir. Ermənistanı yardım layihəsinin it-tifaq üzvü Macarıstan tərəfin-dən bloklanması əngəl yaradır. Rəsmi Budapeştin şərti var: Sülh Fondunun yardım proqramına Ermənistanla yanaşı, Azərbaycan da daxil edilsin. Aprel ayında Al Sülh Fondundan Ermənistanı 10 milyon avroluq yardım paketinin ayrılması ilə bağlı qərar verib. 10 milyon avro bir batilyon üçün modul tipli düşərgənin yaradılmasına sərf olunmalıdır. Al Ermənistanı hərbi yardım vermədiyində israr etsə də, maliyyənin məhz erməni ordusuna sərf edilməsi qərarı rəsmi Bakının narahatlığını və iradlarını haqlı çıxarır. Azərbaycan Brüssel görüşündən öncə bununla bağlı həm Al-yə,

həm ABŞ-a narazılığını bildir-sə də, Ermənistanı yardım qərarı dəyişmədi. İndi Al bu qərarla bağlı öz daxilində mü-xalifətlə üzləşib. Türk Dövlət-təşkilatlarının təmsil olu-nan Macarıstan artıq bir neçə həftədir Al-nin Ermənistanı yardım layihəsinin təsdiq edilməsinə veto qoyur. Yeni Mişelin rəhbəri olduğu qurum işğalçının ordusunu, Qarabağda barbarlıq etmiş qüvvə-ləri dəstəkləyir.

Deputat Elman Nəsirov "Yeni Müsavat"a qeyd etdi ki, bu ilin iyununda Avropa Par-lamentinə seçkilər keçirilə-cək. Onun sözlərinə görə, bəri başdan məlumdur ki, Mişel Avropa İttifaqında prezi-dent olmayacaq. "Ona görə yüksək rütbəli avropalı mə-murlar vəzifədən gedənə ya-xın obyektiv mövqe sərgilə-məyə başlayırlar. Nə qədər ki vəzifədən getmək gözləntisi yoxdur, onda subyektiv bə-yanatlar səsləndirirlər. Mişel də məhz hazırkı vəzifəsindən gedişi ərəfəsində həqiqəti di-lə getirir. Amma bunun özü də faydalı və əhəmiyyətlidir", - deyə Elman Nəsirov vurğu-ladı. Deputat qeyd etdi ki, Azərbaycan dəfələrlə Avropa Parlamentinin, Avropa Şura-sının necə qərəzli olduğunu görüb: "Bizə yalvanb-yaxarı-lar ki, sizin enerji məhsulları-nıza ehtiyacımız var, bizə kö-

mək edin, Avropanın qaz tə-ləbatını ödəmək lazımdır... Biz də qazın ixrac həcmi-ni artırırıq, amma bütün bu reallıq-lar bəlli olduğu halda, paralel olaraq həqiqətdən uzaq qə-t-namələr qəbul edirlər, cırdan bir dövlət olan Ermənistanı belə müdafiə edirlər. Deməli, həmin avropalı deputatlar öl-kələrinin milli maraqları yox, mədələrinin gözü ilə məsələ-lərə baxırlar".

Deputatın fikrincə, Mişel gedişi ərəfəsində axır ki real-lığı danışmağa başlayıb: "Ümid edirəm ki, Avropa İtti-faqının yeni rəhbəri bu səhvləri təkrarlamaz. Lakin seçkilərdən sonra Avropa Parlamentində Azərbaycana münasibətin sürətli dəyişə-cəyini də gözləmirəm. Əslin-də, Mişel mövqeyi avropalı deputatlara bir nümunə ol-malıdır. Onlar bilməlidirlər ki, tutduqları mövqe Avropa İtti-faqının imicinə xələl gətirir. Ona görə də o qədər nikbin deyiləm ki, yeni seçilərdə möcüzə olacaq, tərkibin heç də hamısı obyektiv olacaq, yaxud erməni maraqlarını üs-tün tutmayacaq... Hər halda, Mişelin son bəyanatları ona işarədir ki, baxışlarımızda də-yişiklik edək. Əks halda, qu-rumun nüfuzu aşağı düşə-cək".

✉ **Emil SALAMOĞLU,**
 "Yeni Müsavat"

Azərbaycan və Ermənistan XİN rəhbərlərinin Almatı görüşünün anonsu veriləndə, hələ ki, konkret tarix açıqlanmayıb. Ancaq görüş, yəqin ki, yaxın zamanda baş tutacaq. Çünki Bakı və İrəvan arasında ikitərəfli formatda danışıqlar öz üstünlüklərini göstərməklə yanaşı, yetərinə mühüm mərhələyə daxil olub. Hər halda tərəflər arasında təkliflərə bağlı məktub mübadiləsinin də nə vaxtsa sonu gəlməlidir.

“Azərbaycan sülhün əldə olunması üçün fəal işləyir. Danışıqlar Azərbaycanın hazırladığı sənəd əsasında aparılır. Biz indi sülh prosesində müsbət tendensiya görürük. Sərhədin delimitasiyasına başlanılıb. Təkcə delimitasiya deyil, həm də sərhədlərin demarkasiyası”. Bunu Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev mayın 1-də Bakıda işə başlayan “Sülh və global təhlükəsizlik naminə dialoq” mövzusunda VI Ümumdünya Mədəniyyətlərarası Dialoq Forumunun açılış mərasimində çıxışında deyib. Prezidentin sözlərinə görə, sərhədin delimitasiyası və demarkasiyası heç bir vasitəçi olmadan iki ölkə arasında əldə olunan razılaşmalar əsasında həyata keçirilir: “Buna iki ölkə tərəfindən hər hansı vasitəçi olmadan nail olunub. Bu, bir daha göstərir, bizə vasitəçi lazım deyil, xüsusən də o insanlar ki, məhz öz məqsədlərini güdürlər. Onlar yardım etmək istəmir, onlar bizim bölgəyə siyasi və iqtisadi maraqları naminə müdaxilə etmək istəyirlər. Onlar bu alova yenidən odun atmaq istəyirlər. Biz Cənubi Qafqazda bunun baş verməsinə imkan verməyəcəyik. Otuzillik toqquşmadan sonra Ermənistan da aydın şəkildə anlayır ki, biz Cənubi Qafqazda sülh istəyirik. Sülh bu bölgədə yalnız Azərbaycan ilə Ermənistan arasında normallaşma vasitəsilə əldə oluna bilər”.

Azərbaycan lideri, sözsüz ki, haqlıdır. Əsas odur ki, hansısa üçüncü qüvvə sülhyaratma prosesinə pəlvurmasın. Almatı danışıqları bu xüsusda ciddi irəliləyişlə yadda qala bilərmi? “Mən Almatı prosesindən ən azı sülhə dair çərçivə sazişinin razılaşdırılmış variantının üzə çıxacağını gözləyirəm. Çərçivə sazişi sülh müqaviləsinin fundamental prinsiplərini özündə əks etdirən sənəddir. Çərçivə sazişi ilə sülh müqaviləsi arasında cəmi bir addımlıq yol qalır. Güman edirəm ki, proses kifayət qədər irəliləyib və müsbət nəticələr əldə edilib. Sülh müqaviləsinin imzalanması prosesi yeni vüsət qazanıb. Azərbaycan Prezidenti də bəyan edib ki, COP29-a qədər

Almatıda çərçivə, Tiflisdə sülh sənədi - nikbin proqnoz

Məktub diplomatiyasının uğurlu sonluğudurmu; Azərbaycan və Ermənistan arasında danışıqların növbəti mərhələsi ilə bağlı ilginclik məqamlar

Partiya sədri: “Paşinyana qarşı sui-qəsd ehtimalı ən təhlükəli variant kimi qalır”
Deputat: “Hazırda Paşinyan İrəvanın Moskvadan asılılığını azaltmağa çalışır”

sülh müqaviləsi imzalana bilər. Bu, bütün dünya tərəfindən təqdir edilir”.

Bu fikri işə politoloq Qabil Hüseynli mediaya açıqlamasında deyib. Son zamanlar bu qəbildən nikbin proqnoz və gözləntilər artıb. Bəs ikitərəfli danışıqların nəhayət, məntiqi yekunu kimi sülh müqaviləsi harda imzalanıla bilər? Almatının davamı kimi Tiflisdə, yoxsa sərhəddə? Bu il belə bir hadisə baş verəcəkmi? Başqa yandan, belə uğurlu sonluq hansı keçmiş “vasitəçi” ölkəni daha çox qıcıqlandıracaq - Rusiyanı, ABŞ-ı, yoxsa Fransanı? Ermənistanın öz daxilində radikal-revanşistlərin, “5-ci kolonçular”ın reaksiyası nə olacaq? Ölkə qarşı, Paşinyana qarşı qəsd cəhdi ola bilərmi? Onun təhlükəsizliyi ümumiyyətlə necə qorunur?

Deputat Arzu Nağıyev “Yeni Müsavat”-a açıqlamasında maraqlı fikirlər söylədi: “Məlumdur ki, Qazaxıstan prezidentinin həm Azərbaycan, həm də Ermənistan səfəri vaxtı məhz xarici işlər nazirlərinin danışıqları

nın və sülh müqaviləsinin hazırlanmasının Almatıda keçirilməsi ilə bağlı razılıq əldə edilib. Eyni zamanda bu, rəmzi bir xarakter daşıyır, belə ki, 1991-ci ilin dekabrında MDB ölkələrinin müstəqilliyinin də əsaslarını qoyan və dövlətlərarası sərhədlərin müəyyən edilməsi prinsiplərini təsdiq edən tarixi Alma-Ata Bəyannaməsinin imzalandığı Almatıda baş tutmuşdu. Bu görüşün nəticəsi təkcə iki dövlət arasında deyil, Azərbaycan-Ermənistan sazişlərinin praktiki icrasına xidmət edəcək və Cənubi Qafqazda güclü və uzunmüddətli sülhün tezliklə bərqərar olmasına da ciddi töhfə verəcək. Təbii ki, xarici işlər nazirləri səviyyəsində görüşün keçirilməsi artıq sülh müqaviləsinin imzalanmasına gedən bir yoldur. Ən mühüm hadisə də təbii ki, vasitəçi olmadan danışıqların aparılmasıdır. Bu proseslər davam etdikdən sonra artıq sülh müqaviləsinin imzalanması harada baş verməsindən asılı olmayaraq, əldə edilən ən ciddi nə-

ticədir. Təbii ki, Qərb heç bir əlaqəsi olmayan regionda geostrateji mübarizəyə başlayıb - Cənubi Qafqazda ABŞ və Aİ Ermənistanı hər cür yardım vəd edir, Paşinyan isə Azərbaycan və Türkiyə ilə münasibətləri normallaşdırmağa çalışır. Buna görə də Rusiya sazişin imzalanmasının əleyhinə deyil, Qərb isə, əsasən də Fransa bunun əleyhdarı ola bilər. Lakin ciddi bir təsir mexanizmi olmayan Fransa sadəcə olaraq öz məkrli siyasətini sazişdən sonraya saxlaya bilər”. A.Nağıyev digər bir məsələni də qeyd etdi: “Aİ və ABŞ Ermənistanı dəstək elan edəblər. Onların verdiyi bəyanatın təhlili göstərir ki, bu dəstək təkcə Bakı ilə rəqəbətdə İrəvana deyil, həm də ölkə daxilində güclü müqavimətlə üzləşən Paşinyana verilir, bir sözlə, onun hakimiyyətdə qalması üçün addımlar atılacaq. Hazırda Paşinyan İrəvanın Moskvadan asılılığını azaltmağa çalışır. Məlumdur ki, Ermənistan Qərbdən siyasi və iqtisadi dəstək də Rusiyanın

regionda təsirinin zəifləməsi ilə bağlıdır. Bu proseslər göstərir ki, bütün təşəbbüslərə baxmayaraq, Azərbaycan və Türkiyənin Ermənistanla diplomatik gedişləri qeyri-regional oyunçuların siyasətini neytrallaşdırırlar”. Paşinyana qarşı sui-qəsdə gələndə, deputat qeyd etdi ki, artıq bir neçə belə cəhd olub və qarşısı alınıb: “Keçən il sentyabrın 23-də Bazeyan (Albert Bazeyan 1999-2001-ci illərdə İrəvanın meri olub) və “Səlibçilər” hərbi-vətənpərvərlik təşkilatının daha 7 üzvü saxlanılıb. Onlar hakimiyyəti ələ keçirməyə və Paşinyana sui-qəsd etməyə hazırlaşmaqda ittiham olunublar”. A.Nağıyev bildirdi ki, hazırda əsas məsələ sülh müqaviləsinin imzalanmasıdır və bunu hər iki tərəf istəyir: “Azərbaycan tərəfi olaraq bizim xarici və daxili siyasətimiz müstəqil və dönməzdir...”

Azad Vətən Partiyasının sədri Akif Nağı isə bildirdi ki, Prezident İlham Əliyevin kənar müdaxilələrə qarşı sərt mövqeyi, Paşinyanın 4 kəndlə və ondan sonrakı hadisələrlə bağlı nisbətən ardıcıl addımları, vasitəçilik istəyində olanların təkidli mövqedən geri çəkilmələri yazın vaxtlarda nəticənin əldə olunacağına ümidlər verir: “Amma Almatıda hansısa sənədin imzalanacağı

inandırıcı deyil. Çünki hər iki tərəfin etiraf etdiyinə görə, xeyli razılaşdırılmamış məqamlar var. Almatı görüşünü vasitəçisiz danışıqlar baxımından ciddi irəliləyiş hesab etmək olar. Orada növbəti addımla bağlı razılıq əldə oluna, məsələn, hansısa sənədin hazırlanması üçün işçi qrup yaradıla bilər. İstənilən halda, Prezident İlham Əliyevin COP29-a qədər sənədin imzalanacağına ümidləri boş yerə yaranmayıb, reallığa gedən proseslərə uyğun olaraq deyilib və ekstra ordinar bir hadisə baş verməsə, məntiqi yekununu tapacaq”. Anağı hesab edir ki, sənədin harada imzalanacağı da önəmli məsələdir və prosesin hansı istiqamətdə gedəcəyini müəyyən edəcək: “Yaxşı olar və ümid edirik ki, bu, Azərbaycanla Ermənistanın delimitasiya, hətta demarkasiya olunan ərazisində baş tutacaq. Bu, həm də vasitəçisiz prosesə ciddi dəstək mənasına gələ bilər. Bu variantda ABŞ və Rusiyanın etiraz etməyəcəyi qənaətinə gəlməliyik. Çünki onlar üçün bu, heç-heçə kimi dəyərləndiriləcək, tərəflərdən hər hansı birinin üstünlük qazanmaması anlamına gələcək. Narazı qalan, əllərini gəmirən Fransa, tam razı qalan isə Türkiyə olacaq”. Partiya sədri Ermənistanda münasibətlərin birmənalı olmayacağına şübhə etmir: “Əhalinin əksəriyyəti rahatlıqla nəfəs alacaq, müharibə perspektivinin uzaqlaşdığını razılıqla qarşılayacaq. Hakimiyyət davası aparana yenidən aranı qarışdırmağa çalışacaq. Amma xarici dəstəyin yalnız Fransa ilə məhdudlaşacağı, daxilində sosial bazaların daha da zəifləyəcəyi ilə bağlı hansısa nəticəyə nail ola bilməyəcəklər. Paşinyana qarşı sui-qəsd ehtimalı ən təhlükəli variant kimi qalır. Amma bunun bizim üçün o qədər də fərqi yoxdur. Proses orada kimin gəlib-getməsindən asılı olmayaraq, davam edəcək”.

E.PASASOY,
“Yeni Müsavat”

Rəsmi Kremlin iddialı planlarına və prezident Vladimir Putinin vədlərinə rəğmən, Rusiya iqtisadiyyatı qarşıdakı 5 il ərzində dünya ilə müqayisədə daha yavaş inkişaf edəcək və global ÜDM-dəki payını itirməkdə davam edəcək.

Belə bir proqnoz Beynəlxalq Valyuta Fondunun (BVF) aprel ayı üçün makroiqtisadi proqnozlar blokunda yer alıb.

BVF-nin hesablamalarına görə, 2023-cü ilin sonunda Rusiya alıcılıq qabiliyyəti pariteti (PPP) üzrə global mal və xidmətlərin istehsalının 2,94%-ni təşkil edib. 2025-ci ilə qədər bu pay 2,9%-ə, 2026-cı ildə 2,85%-ə, 2027-ci ildə isə 2,8%-ə düşəcək. 2028-ci ilin sonuna BVF-yə görə, Rusiya Federasiyası dünya iqtisadiyyatının yalnız 2,75%-ni, 2029-cu ildə isə 2,7%-ni təşkil edəcək. Bu, ölkənin bütün müasir tarixində minimum olacaq və defolt fonunda Rusiyanın dünya ÜDM-də payının 2,83%-ə düşdüyü 1998-ci ilin "aşağı" göstəricisindən də aşağıdır.

Sovet İttifaqının xarabalıqlarından Rusiya global ÜDM-in 4,48%-ə sahibləndi, lakin 1990-cı illərin sonunda bu payın yarısını itirdi. "2000-ci illərdə neftin qiymətinin artması və yüz milyardlarla əmtəə dolları axını fonunda Rusiyanın dünya iqtisadiyyatındakı payı 3,7%-ə qədər artdı (2008), bundan sonra yenidən azalmağa başladı və əvvəlki səviyyələrə qayıtmadı. 2010-cu illərin birinci yarısında Rusiya Federasiyası global ÜDM-in 3,4%-ni, Kırımın ilhaqından sonra - cəmi 3-3,1%-ni təşkil edirdi, Ukrayna ilə müharibə başlayan sonra isə bu rəqəm iki onillikdə ilk dəfə 3 faiz səviyyəsindən aşağı düşdü", - məlumatda qeyd olunur.

BVF ekspertlərinə görə, axırı illərdə Rusiya həyat səviyyəsinə görə dünya ölkələri reytingində öz mövqeyini itirməkdə davam edəcək. Son 10 ildə Rusiya Federasiyasında adambaşına düşən ÜDM 16 faiz azalıb. Nəticədə, Rusiya dünya reytingində Meksika ilə eyni səviyyədə, Panama, Argentina, Bolqarıstan və Macarıstandan da aşağı olub.

Məlumatla görə, Rusiya hazırda adambaşına düşən ÜDM-in həcminə görə dünyada 68-ci yerdədir ki, bu da iqtisadi fəallıq səviyyəsinin və vətəndaşların həyat keyfiyyətinin göstəricisi hesab olunur.

Məsələn, ötən il Rusiya iqtisadiyyatı adambaşına 13 648 dollar ÜDM istehsal edib - bu, ABŞ-dan 6 dəfə (81 632 dollar), Almaniya-dan 4 dəfə, dünya lideri Lüksemburqdan

(129 810 dollar) az qala 10 dəfə azdır. BVF-nin proqnozuna görə, yaxın üç ildə Rusiyanın adambaşına düşən ÜDM-i cəmi 11 faiz artaraq 15 146 dollar təşkil edəcək. Nəticədə Rusiya yenidən səkkizinci-onuncu ölkələr sıyahısına düşəcək və 2027-ci ilə qədər adambaşına düşən ÜDM-in müvafiq olaraq 15 964 dollar və 15 517 dollar olacağı proqnozlaşdırılan Qazaxıstan və Türkmənistan-dan geri qalacaq.

Məşhur nəşr "The Hill" yazır ki, Rusiya iqtisadiyyatı bəzi müşahidəçilərin düşündüyü qədər güclü deyil. Belə ki, 2022-ci ildən bəri Rusiya ən çox, hətta İran, Kuba və Şimali Koreyanı birləşdirdiyindən daha çox sanksiyalara məruz qalan ölkə olub.

Rusiyada 2024-cü ilin ilk iki ayında korporativ iflasların sayı ötən illə müqayisədə 57 faiz artıb. Həmçinin Rusiya iqtisadiyyatı neft və qazdan asılıdır, yeni enerji qiymətləri aşağı düşərsə və ya hərbi texnikanın istehsalının artması iqtisadiyyatın digər sahələrində istehsalın azalmasına səbəb olarsa, bu, iqtisadiyyatın kəskin gerilməsinə, çox ciddi problemlərlə üzləşməsinə səbəb olacaq.

Rusiya iqtisadiyyatı üçün təhdid formalaşdırın daha bir amil işçi çatışmazlığıdır. 2024-cü ilin birinci rübündə Rusiyada əvvəlki rüblə müqayisədə bütün müşahidələr tarixində rekord sayda işçi çatışmazlığı qeydə alınıb. Bu barədə məlumatı Rusiya Mərkəzi Bankı açıqlayıb. Bankın hesabatına görə, həm bütövlükdə iqtisadiyyatda, həm də əsas sənaye sahələrində kadrlarla təminat vəziyyəti pisləşib.

Bu ilin birinci rübündə Rusiya şirkətlərinin işçilərlə təminatı 2020-ci ilin birinci rübündən etibarən və 1998-ci ildən bəri davam edən müşahidələrin bütün tarixində minimuma enib (-28,2 bal). Sənəddə bildirilir ki, işçi çatışmazlığı problemi ən çox investisiya və istehlak məqsədləri üçün məhsul istehsal edən istehsal müəssisələri üçün aktualdır. Kadr çatışmazlığı müəssisələri ya istehsal həcmünün artımını məhdudlaşdırmağa, ya da işçi heyətini əlavə ödəniş üçün iş vaxtından artıq işləməyə sövq etməyə məcbur edir.

Bundan əvvəl Rusiya Bankının rəhbəri Elvira Nabiullina bildirmişdi ki, Rusiya iqtisadiyyatı demək olar ki, bütün əmək resurslarından tam istifadə edib və hazırda kadrlarla bağlı vəziyyət kəskinləşir.

Rusiya elmi mərkəzlərinin hesablamalarına əsasən yaxın 3 ildə Rusiyada çatışmayan işçi sayı 5 milyon nə-

Rusiya iqtisadiyyatı çöküşə gedir - BVF-dən ilginclik iddia

Qonşu ölkə ilə bağlı bədbin proqnozlar özünü doğruldarsa, Azərbaycana təsirləri nə ola bilər?

fəri öte bilər. Burada Ukraynadakı müharibənin mühüm rolu olacaq: postsovet məkanından gəlib Rusiyada vətəndaşlıq alaraq işləmək istəyənlərin sayı kəskin azalır - xüsusilə az-çox ixtisası olanlar arasında. Digər tərəfdən, hərbi sifarişləri yerinə yetirən müəssisələrdə müharibədən yayınmaq imkanı və yüksək əmək haqqı işçilərin onlara axınını təmin edir. Digər sektorlar isə yüksək əmək haqqı versələr də, müharibə "bron"u verə bilmirlər.

"Financial Times" qəzetinin yazdığına görə, hazırda Rusiya iqtisadiyyatını ayaqda saxlayan iqtisadiyyatın hərbi-ləşməsidir: Ukraynadakı ağır müharibəni davam etdirmək üçün hərbi istehsalın 8 dəfəyə yaxın artırılması lazım gəlib. Qeyd olunur ki, davam edən genişmiqyaslı sanksiyalara və ixrac nəzarətinə baxmayaraq, Rusiya hakimiyyəti 2022-ci ildə dərin tənezzüldən qaçmağa nail oldu. Ardınca isə artım başladı. Ekspertlərə görə, bu uğur böyük ölçüdə hərbi sənaye kompleksinin genişlənməsinə əsaslanır. Neftin qiymətinə tavan tətbiqinin gec və qeyri-kamil həyata keçirilməsi Rusiyaya büdcə gəlirlərini artırmağa və onlardan daxili iqtisadiyyatı stimullaşdırmaq üçün istifadə etməyə imkan verdi. İxrac nəzarəti Rusiyanın hərbi istehsalına mane olarsa və onu bahalaşdırarsa da,

hələ də tədarük zəncirlərində böyük problemlər və ya fasilələr yaratmayıb.

Büdcə xərcləri müharibə ilə bağlı istehsalın saxlanması yönəldilib. Birbaşa hərbi xərclər Ukraynanın işğalından əvvəlki dövrlə müqayisədə üç dəfədən çox artaraq 100 milyard dollardan çox olub (ÜDM-in 6 faizi). Müharibədən əvvəlki dövrdə Rusiya Federasiyasında 2000 hərbi sənaye müəssisəsi var idisə, indi 6000 hərbi sənaye müəssisəsi var. Bu müəssisələrdə 3,5 milyondan çox insan gecə-gündüz işləyir. Bundan əlavə, müharibə başlayan bəri belə müəssisələrdə maaşlar 20-60 faiz artıb və bir çox şirkətlər də hərbi xidmətdən azad olmağı təklif edirlər.

Hərbi sektorun artan tələbi və müharibənin insan dəyəri ilə birlikdə Rusiyada işsizlik səviyyəsinin tarixi minimuma - 2,8 faizə düşməsinə səbəb olub. Metallurgiya, maşınqayırma və kimya sənayesi kimi sənaye sahələri hesabına sənaye istehsalı da artır: "Məşğulluq, gəlir və vergi yığımında da müharibə bunu bəhrəsini verir. Regional hökumətlər bildirirlər ki, bu artım sənaye parkları, müəssisələrin inkişafı və xeyli sayda yeni iş yerlərinin yaradılması da daxil olmaqla yeni istehsal potensialının yaradılmasına səbəb olur".

Eyni zamanda müharibə ilə bağlı fəaliyyətə keçid ar-

tiq sadəcə olaraq dövrü, qısamüddətli siyasi hadisə deyil, struktur xarakter alıb. Dövrü düzəlişləri idarə etmək çətin olsa da, Rusiya Bankı faiz dərəcələrini aşağı salmaqla iqtisadiyyatı cilovlamaq üçün müəyyən səylər göstərir. Ancaq müharibə zamanı qoyulmuş struktur sərmayələrini geri qaytarmaq son dərəcə çətin olacaq. Hakimiyyət militarizasiyanı dayandırmağa çalışsa, sərt eniş hakimiyyəti saxlamaq üçün artıq repressiyalara əl atmış hökumətə təzyiqi artırır. Məhdud resurslarla bağlı daxili münarizələr də artı bilər. Bu çağırışları nəzərə alaraq, hakimiyyət üçün daha pragmatik seçim militarizasiyanı davam etdirmək ola bilər.

Hələlik Qərbi Rusiyanın bütün gəlir kanallarını bağlamaq üçün fəaliyyətlərini davam etdirir: bu ilin 3 ayında Rusiyadan qızıl, almaz, uran alışına məhdudiyyətlər tətbiq olunub. İlin ikinci yarısında təbii və maye qaz alışına qarşı da eyni addımın atılmasına hazırlıq gedir. Bundan əlavə, Rusiya hərbi sənayesi üçün zəruri komponentlərin ötürücülərinə qarşı nəzarət sərtləşdirilir. Bu isə hərbi sənayenin tələbatının ödənməsini daha çətin və daha bahalı hala gətirir. Belə şəraitdə neft qiymətlərinin azalması Rusiya üçün çox böyük problemlər yarada bilər.

Beləliklə, Financial Times-a görə, hərbi-ləşmənin yeganə dayağa çevrilməsi fonunda Rusiya iqtisadiyyatı çəkirdirici rol oynamaq əvəzinə, Ukraynada müharibəni davam etdirmək üçün əlavə stimula çevrilə bilər. Çünki hərbi sifarişlərin dayanması milyonlarla işçinin boş qalması, hərbi rəlsə keçirilmiş müəssisələrin dayanması, istehsalın kəskin azalması demək olacaq.

Onu da qeyd edək ki, Rusiya kimi böyük iqtisadiyyatda yaranacaq böhran onun çevrəsindəki bütün ölkələrə, o cümlədən Azərbaycana təhdidlər formalaşdırır. Bu təhdidlərdən birincisi, Rusiyada işləyərək güzəranını təmin edən yüz minlərlə azərbaycanlının geri qayıtmasıdır. Bu, ölkənin əmək bazarında böyük xaos, həmçinin ciddi sosial problemlərə səbəb ola bilər. Digər təhdid Rusiya əhalisinin alıcılıq qabiliyyətinin aşağı düşməsi fonunda Azərbaycan kənd təsərrüfatı məhsullarının əsas ixrac bazarından böyük ölçüdə məhrum olmasıdır. Məlumdur ki, Azərbaycanın qeyri-neft ixracında Rusiya ən böyük paya malikdir, bir sıra istehsal sahələri məhz Rusiya bazasına əsaslanmaqla genişləndirilib. Bu bazarda tələbatın kəskin düşməsi həmin istehsal sahələrinin iflasına gətirib çıxara bilər.

□ **Dünya SAKIT**
"Yeni Müsavat"

Qonşu Gürcüstanda "Xarici agentlər" haqda qanun layihəsi ilə bağlı gerginlik artan xətlə davam edir. Vəziyyət faktiki böhran həddinə yaxınlaşmaqdadır. Ondan sonra nələrin olacağı, bölgəyə hansı təsirlər buraxacağını isə hələ ki, heç kim proqnoz eləmir.

"Gürcüstan hakimiyyəti ABŞ ilə strateji tərəfdaşlığa dair danışıqlardan imtina edib".

Bunu ABŞ-nin Gürcüstandakı səfiri Robin Dunniqan bildirib. "Biz bu yaxınlarda Gürcüstan hökumətinin yüksək rütbəli nümayəndələrini yüksək vəzifəli ABŞ rəsmiləri ilə strateji tərəfdaşlıq və ABŞ yardımı ilə bağlı hər hansı məsələləri müzakirə etməyə dəvət etdik. Təəssüf ki, gürcü tərəfi bu dəvətdən imtina etməyi üstün tutdu", - səfir vurğulayıb.

Diplomat Gürcüstan hökumətinin son həftələrdə qəbul etdiyi qərarların ölkəni Avro-Atlantik gələcəkdən uzaqlaşdırdığından narahatlığını ifadə edib. Səfir sözügedən dövlətin dəqiq nə vaxt edildiyini açıqlamayıb. Qeyd edək ki, qalmaqallı qanun artıq parla-

sonra onun təsirlərini real qiymətləndirməyi ən doğrusu sayır: "Bu sualların dəqiq cavabı hələlik məlum deyil, qanun layihəsinin qanuna çevrilməsindən sonra onun gürcü cəmiyyətində və bölgədə təsirləri zamanla anlaşılaçaq. Lakin, görünür qanun layihəsini təsdiqləməkdə məqsəd, istənilməyən QHT və media orqanlarını xaricdən maliyyələşən təşkilatlar kimi daha ciddi nəzarətdə saxlamaq məqsədi daşıyır. Həmçinin Gürcüstan hökuməti qanun layihəsinin milli təhlükəsizliyi qorumaq üçün zəruri olduğunu iddia edir və bu düşüncəsində haqlıdır. Çünki qanun layihəsi xarici güclərin Gürcüstan siyasətinə müdaxiləsinin qarşısını almaqda, həmçinin xaricdən maliyyələşən qurum və təşkilatların şəffaflığını və hesabatlılığını daha yaxşı təmin edə bilər. Qərb isə bu layihənin təsdiqlənməsini ifadə azadlığını və demokratiyanı məhdudlaşdırmaq addımı kimi dəyərləndirir. Həmçinin Gürcüstanda Rusiya təsirinin artmasından narahatdır. Rusiya öz növbəsində bu qanun layihəsini Gürcüstanda Qərb meyilliliyini azaltmaq və regionda yeni-

Gürcüstan Qərbin orbitindən uzaqlaşır? - ilginç gəlişmə

Sona Əliyeva: "Qanun layihəsini təsdiqləməkdə məqsəd odur ki..."

Kənan Rövşənoğlu: "Qafqazda Qərb-Rusiya qarşıdurması daha da kəskinləşəcək"

Aqşin Kərimov: "Rusiya Gürcüstana müdaxiləsinə açıq fazaya keçirə bilər"

də bu proses yavaş davam edirdi, indi daha çox görünür. Həm də indi Qərb və Rusiya Qafqazda qarşılaşdığı üçün bu özünü daha qabarıq göstərir. Hazırkı xarici agentlər haqqında qanun Gürcüstan hakimiyyətinə Qərb təşkilatlarını nəzarətdə saxlamaq hüququ verəcək. Analoji qanun Rusiyada artıq qəbul olunub. Düşünürəm ki, bizdə də son zamanlar aparılan həbslər bir mənada Qərbə bağlı təşkilatları nəzarətə götürmək məqsədi güdür. Amma Gürcüstanda bu qanun şəkildə qəbul olunur. Orda çox güclü vətən-

kilərinə qədər tükədənəyi vədi ilə çıxış etdi. İvanəşvilinin bəyanatları aşkar şəkildə Rusiya ilə Qərbin Gürcüstan üzərindəki rəqabətinin şiddətli təzahürlərinə vurğu edir. Çünki milyarder tərəfdarlarına müraciətində NATO, ABŞ və Avropa İttifaqını kəskin siyasi ritorika ilə ittiham etmişdi, Moskvanın rəqabətdəki yeri barədə ehyamlar vurmayıb. Hadisələrin bundan sonrakı inkişafı "Xarici Agentlərin Qeydiyyatı" haqqında qanun layihəsinin tam qəbulu ilə daha da dinamikləşəcək. Düşünürəm ki, etirazlar çoxalacaq

Kobaxidze ABŞ-a səfərdən imtina etdi

Gürcüstanın baş naziri İrakli Kobaxidze Birləşmiş Ştatlara nəzərdə tutulan rəsmi səfərdən imtina edib. Musavat.com xarici agentliklərə istinadən xəbər verir ki, bu barədə Gürcüstan xarici işlər nazirliyi məlumat yayıb.

Rəsmi məlumata əsasən, İrakli Kobaxidzenin belə bir dəmarşının əsas səbəbi ABŞ tərəfinin Gürcüstan qarşısında sürdüüyü tələblər olub. Belə ki, rəsmi Vaşinqton gürcü rəsmilərdən xarici agentlər haqqında qanun layihəsinin müvəqqəti geri çəkilmasını tələb edib.

"ABŞ tərəfinin tələbləri qarşılıqlı hörmət və qarşılıqlı etimada əsaslanmalı olan tərəfdaşlıq ruhuna uyğun gəlmir", - deyən XİN-in bəyanatında deyilir.

Kobaxidze həmçinin ABŞ-in bu ölkədəki sabiq səfiri Kelli Deqnani 2023-cü ildə Gürcüstanda inqilab cəhdlərini dəstəkləməkdə ittiham edib.

APA-nın Tbilisi müxbiri xəbər verir ki, hökumət başçısı bu barədə X platformasındakı paylaşımında yazıb.

O, ABŞ-in bu ölkədəki sabiq səfirinin 2023-cü ildə Gürcüstanda iki inqilab cəhdini dəstəklədiyini bildirib.

Kobaxidze ABŞ Dövlət Departamentinin müşaviri Derek Çollet ilə danışıqlarını və bu məsələ ilə bağlı keçirdiyi təəssüfün onun diqqətinə çatdığını vurğulayıb.

Kobaxidze 2023-cü ildə QHT-lərin inqilab cəhdlərinin xarici mənbələrdən maliyyələşdirildiyini də əlavə edib.

Baş nazir qeyd edib ki, söhbət zamanı Derek Çolletə ABŞ Dövlət Departamentinin "xarici təsir" qanunu və etiraz aksiyaları ilə bağlı "saxta bəyanatlar"ının 2020-2023-cü illərdə ABŞ-in Gürcüstanda səfiri olmuş Kelli Deqnani "saxta bəyanatlar"ını xatırlatdığını deyib. O, Deqnani xaricdən maliyyələşən aktorlara vasitəçilik xidməti etdiyini və inqilabi prosesləri dəstəklədiyini əlavə edib:

"İndiki fonda ABŞ-la münasibətləri yenidən başlatmaq xüsusi səylər tələb edir".

Bunu da Gürcüstanın Baş naziri İrakli Kobaxidze ABŞ Dövlət Departamentinin müşaviri Derek Çolletlə söhbətindən sonra "X" platformasındakı paylaşımında qeyd edib.

"Mən cənab Çolletin diqqətinə çatdırdım ki, hazırkı fonda münasibətləri yenidən başlatmaq xüsusi səylər tələb edir ki bu da ədalətli və dürüst yanaşma olmadan mümkün deyil".

Kobaxidze paylaşımının sonunda Nyu-Yorkda tələbələrə etiraz aksiyasına qəddar müdaxilə olduğunu xatırladı.

"Mən cənab Çolletə Nyu-York şəhərində tələbələrə etiraz yürüşünə qəddar müdaxilə ilə bağlı narahatlıqlarımı çatdırdım", - Baş nazir qeyd edib.

■ Musavat.com

mentdə 2-ci oxunuşdan keçib. 2 həftə sonra 3-cü, sonuncu oxunuş baş tutacaq. Daha sonra onu prezident təsdiqləməlidir. Lakin prezident Zurabişvili onu imzalamağa göyə təsirlərini real qiymətləndirmək olar. O ki qaldı hakim partiyanın səbəblərinə, görünən odur ki, son illərdə yenidən Rusiyaya yaxınlaşmağa meyillidir və bu cəhdi Gürcüstan vətəndaş cəmiyyətlərini və mediasını Qərb təsirindən uzaqlaşdırmaq kimi şərh etmək olar. Həmçinin müxalifəti zəiflətmək, hakim partiyanın vətəndaş cəmiyyəti üzərində nəzarətini artırmaq və milli təhlükəsizliyi qorumaq məqsədlərini də ehtiva edir".

Tanınmış siyasət yazarı Kənan Rövşənoğlu getdikcə Qərb-Rusiya qarşıdurmasının Qafqazda daha da güclənəcəyini söylədi: "Gürcüstan 10 ildən çoxdur ki, Qərbin orbitindən uzaqlaşır, sadəcə ilk illər-

daş cəmiyyəti institutları olduğu üçün hakimiyyətə müqavimət göstərilir. Amma düşünürəm ki, hakimiyyət çox güclü olduğu və legitim olduğu üçün bu qanunu qəbul edəcək. Lakin qarşıdakı dövrdə Qafqazda Qərb-Rusiya qarşıdurması daha da kəskinləşəcək. Ancaq Gürcüstanın tam olaraq Qərbdən qopacağını demək doğru olmaz. Güman ki, iqtisadi əlaqələrin qopmaması üçün yumşalma addımları atılacaq".

Siyasi şərhçi Aqşin Kərimov qonşu ölkə daxilində siyasi böhranın dərinləşəcəyini düşünür: "Gürcüstandakı hadisələri pərdəxasından yönləndirdiyini milyarder, "boz kardinal" Bidzina İvanəşvili açıq dilə etiraf etdi. İvanəşvili son 12 illik siyasi karyerasında ilk dəfə müxalifətlə alovlu hədə dili ilə danışdı. Üstəlik, belə demək mümkündürsə, etirazçıların enerjisini payızdakı parlament seç-

və Rusiya ilə münasibətlərdə ehtiyatlı mövqe tutan hökumətlə Qərbə inteqrasiya tərəfdarı olan, Prezident Salome Zurabəşvili arasında dərinləşən mübahisələr ciddi siyasi böhran yaradacaq. Belə böhranlı situasiyada etirazçıların hökuməti devirmək üçün həvəsləndirilməsi ehtimalı da az deyil, əgər bu, baş versə, Rusiya Gürcüstana müdaxiləsinə açıq fazaya keçirə bilər. Gürcüstanın Abxaziya və Cənubi Osetiyadakı Rusiya qoşunlarının mümkün hərəkət trayektoriyasına qarşı müqavimət göstərə biləcək hərbi resursu yoxdur. Bu nöqtədə "Rusiya Cənubi Qafqazdan" çəkilib fikirlərinin yanlış olduğu daha aydın şəkildə üzə çıxır. Birincisi, ona görə ki, Rusiyanın Gürcüstana iki münaqişə ocağı ilə təzyiq rıçaqları perspektiv üçün Moskvanın əlini güvvətləndirir. İkincisi, Gürcüstana İvanəşvilinin müxalifətçilərə qarşı

hədə tonu Moskvanın daha planlı strategiya qurduğunu göstərir. Nəticədə, Gürcüstanın Avroatlantik məkana inteqrasiya yolu təhlükə altına düşür. Lakin Qərb meyilli qüvvələrin fəallığı da zəif deyil, onlar parlament seçkilərinə qədər yenidən təşkilatlana və güclü etiraz dalğası yaratmağa qadir ola bilərlər. Gürcüs-

tandakı hadisələr bu ölkənin strateji tərəfdaşları olan Azərbaycanla Türkiyə üçün də müəyyən regional çağırışlar yaradır. Gürcüstan proseslərinin milli təhlükəsizliyinə xələl gəlməməsi üçün Bakı-Ankara strateji müttəfiqliyinin resurslarına ehtiyac duyur.

■ Cavanşir ABBASLI,
"Yeni Müsavat"

Qazaxın işğal altındakı 4 kəndinin qaytarılması haqda razılaşmadan sonra ölkədə baş nazir Nikol Paşinyana qarşı radikal-revanşistlərin və erməni kilsəsinin etirazları davam edir. Hələ ki hakimiyyət situasiyaya nəzarət edir. Ancaq artıq aydındır ki, sülh sənədi imzalanandan sonra vəziyyət daha da qəlizləşəcək. Bu arada İrəvanın sabiq meri, Paşinyanın keçmiş silahdaşı Ayk Marutyan öz tərəfdarları ilə birgə "Yeni qüvvə" partiyasını təsis edib. Dərhal da böyük iddialarla çıxış edib.

"Mən Ermənistanın ikinci və üçüncü prezidentləri Robert Köçəryan və Serj Sarkisyanla əməkdaşlıq etməyəcəyəm və onlara qoşulmayacağam". "Yeni Müsavat" bildirir ki, bunu o, təsis qurultayında jurnalistlərlə söhbətində deyib. Onun sözlərinə görə, adları çəkilən adamlar vaxtilə ölkəni məhv edən sistem qurublar. Sabiq mer onların dəyişməyəcəyinə əmin olduğunu bildirib. "Biz Ermənistanı əhəmiyyət vermədiklərini sübut edən qüvvələr və fiqurlarla əməkdaşlıq etməyəcəyik. Bu insanlar Ermənistanın inkişafını istəmir. Bunlara hakimiyyətdə olarkən ölkəni yox, öz var-dövlətlərini artırmağı düşünüb", - Marutyan söyləyib. Lakin o, Nikol Paşinyan və komandasının da "artıq getmək vaxtının çatdığını" bildirib. Eyni zamanda, Paşinyanın konstitusiyayı dəyişmək istədiyini görə sərt tənqid edib. Halbuki bunsuz Azərbaycan və Türkiyə ilə sülh müqaviləsi imzalamaq mümkün olmayacaq.

Paşinyana əvəz tapıldı - Keçmiş silahdaşı ona qarşı...

İrəvanın eks meri iqtidar əleyhinə partiya qurdu, lakin "Qarabağ klanı" ilə müttəfiq olmayacaq; buna qədər hakimiyyətin adamları Karapetyan və Manukyan da partiya təsis ediblər - ekspertə görə, Nikol "cib müxalifəti" yaradır...

Sülhün alternativini isə müharibədir. O zaman Marutyanın Qarabağ klanından fərqli nə oldu? Ümumiyyətlə, erməni cəmiyyətinin onun ardınca getməsi mümkündürmü? Marutyan kimin projesi - Qərbin, yoxsa Rusiyanın?

"O, Paşinyanın rəhbəri olduğu "Vətəndaş Müqaviləsi" partiyasının üzvü idi,

sonra sıralarını tərk etdi. Məncə, daha çox "cib müxalifəti" nə oxşayır. Ondan qabaq da keçmiş müdafiə naziri Karapetyan Ümumerməni Cəbhəsi Partiyası yaradıb. O da Paşinyanın təyin etdiyi nazir idi. Daha sonra Ermənistan Xarici İşlər Nazirliyinin xüsusi tapşırıqlar üzrə səfiri Edmon Marukyan istefa verdi, o da

partiya qurdu. Yeni hər üç şəxs Paşinyanın silahdaşları olub, sonra ona qarşı çıxıblar. Maraqlısı budur ki, heç biri də "dişli müxalifət" deyil, yeni elektoratu, sosial bazası yoxdur. Fikrimcə, Paşinyan ruspərəst "Qarabağ klanı"nı neytrallaşdırmaq üçün özünün idarə etdiyi siyasi opponentlər formalaşdırıb" - bu sözləri "Ye-

ni Müsavat"a siyasi ekspert Ramiyə Məmmədova bildirib. Siyasi şərhçinin fikrincə, Ermənistanda iqtidarı devirəcək güc yoxdur, amma narazılıq var. Təhlilçi Paşinyanın reytinginin aşağı düşdüyünü, müxalifətin isə populyarlığının daha da azaldığını hesab edir: "Erməni xalqı alternativ görmür. Köçəryan kimi qatil, Sarkisyan kimi hərbi cani-dənsə, pis-yaxşı Nikolu dəstəkləyirlər. Bunun bir səbəbi də ölkədə müəyyən islahatların aparılmasıdır. Marutyan və digərləri isə hakimiyyətin şinelindən çıxan qüvvələrdir, onlara xalqın inamı yoxdur. Bu şəxslər Ermənistanda ciddi nüfuz qazanmayıblar. Yeni mitinqlərə minlərlə adamı çıxarmaq təsirləri yoxdur. Ona görə Paşinyan burada hiylə işlətməmiş ola bilər. Onun kontrol etdiyi müxalifətə oxşayır". Ekspertin sözlərinə görə, Marutyan kimi müxalif qüvvələrin fəaliyyəti də görünür: "Aksi-

yalara çağırırlar, Paşinyana müqavimət göstərmirlər, cəmiyyət onların sifarişlərinə qoşulmur. Ümumiyyətlə, erməni cəmiyyəti yorğundur. Xalq böhrandan, məğlubiyyətdən bezib. İnsanlar Paşinyanın ölkəni irəliyə aparacağını hesab edirlər. Görürlər ki, müharibə dayanıb, sərhədlər dəqiqləşir, yeni Nikol iş görür. Onun da deməyə sözü var. Xalqa göstərir ki, biz münafişəni başa çatdırıb normal sülh içində yaşamağa hazırlaşırıq, daha erməni analarının üstünə tabutlar getməyəcək. O baxımdan xalq heç bir siyasi qüvvəyə ümid etmir. Ən azından indiki hakimiyyət İrəvanda doğulan uşaqların Qarabağda ölməsinə son qoyub. Sözsüz ki, burada səbəblər fərqlidir. Azərbaycan sülhü təmin etmək üçün işğalçı qüvvələri ərazilərindən qovdu, amma Paşinyan da realığı xalqa qəbul etdirir".

□ **Emil SALAMOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Rusiya Krımla bağlı Qərbə xəbərdarlıq edib

Rusiya Krımla bağlı Qərbə xəbərdarlıq edib.

APA-nın Moskva müxbiri xəbər verir ki, Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin rəsmi nümayəndəsi Mariya Zaxarova dünən keçirdiyi brifinqdə bildirib ki, Kiyev açıq şəkildə Qərbin dəstəyi ilə Krım körpüsünə yeni hücumu hazırlayır.

O, Vaşinqton, London və Brüsselə xəbərdarlıq edib ki, Krım körpüsünə qarşı hər hansı aqressiv hərəkət sərsıdıcı cavab zərbəsi alacaq.

"Rusiya Vaşinqton, London və Brüsselə xəbərdarlıq edir ki, Krıma qarşı istənilən aqressiv hərəkət uğursuzluğa məhkumdur və Moskva cavab tədbirləri görəcək", - deyir Rusiya XİN sözçüsü vurğulayıb.

Özbəkistan, Qırğızıstan və Tacikistan vətəndaşları Rusiyaya girişdə saxlanılır

Putin Rəhmonla tacik miqrantlarla bağlı problemi müzakirə edib

Özbəkistan, Qırğızıstan və Tacikistan vətəndaşları Rusiya Federasiyasına girişdə saxlanılır.

APA-nın Rusiya bürosu xəbər verir ki, bu barədə Rusiya "Telegram" kanalları məlumat yayıb.

Bildirilib ki, özbək miqrantların da sərhədi keçməkdə problem yaşadığı barədə məlumatlar var. Mərkəzi Asiyadan olan minlərlə miqrantın Rusiya hava limanlarının keçid məntəqələrində növbələri yaranıb.

Hazırda Mərkəzi Asiya ölkələrindən Rusiyaya gələnlərin hamısının rəqəmsallaşdırılması və filtrasiyası üzrə işlər aparılır.

Qeyd edək ki, Qırğızıstan və Tacikistan Xarici İşlər Nazirlikləri öz vətəndaşlarına Rusiyaya səfərdən çəkinməyi tövsiyə edib.

Tacikistan məsələ ilə bağlı Rusiyaya nota da verib. Özbəkistan XİN isə vətəndaşlarının RF sərhədini keçən zaman problemlərlə qarşılaşması barədə yayılan məlumatları təkzib edib.

Bu arada Rusiya Prezidenti Vladimir Putin Tacikistan Prezidenti Emoməli Rəhmonla telefon danışığı aparıb.

Prezidentlər terror təhlükəsi ilə mübarizə, o cümlədən miqrasiya sahəsində əməkdaşlıq mövzuları ətrafında fikir mübadiləsi aparıblar.

Putin və Rəhmon Tacikistan Prezidenti Emoməli Rəhmonla telefon danışığı aparıb.

Prezidentlər terror təhlükəsi ilə mübarizə, o cümlədən miqrasiya sahəsində əməkdaşlıq mövzuları ətrafında fikir mübadiləsi aparıblar.

Putin və Rəhmon Tacikistan Prezidenti Emoməli Rəhmonla telefon danışığı aparıb.

kistandan olan miqrantlarla bağlı vəziyyəti gərginləşdirmək cəhdlərinin qarşısının alınacağına əminliklərini ifadə ediblər.

Putin Rəhmonu mayın 9-da Moskvada keçiriləcək bayram tədbirinə dəvət edib.

"Mən Avropanın Ukrayna hərbi yardımının həcmi artırmasını gözləyirəm. Bu, Amerikanın verdiyi məbləğlərə uyğun olmalıdır, əks halda ABŞ dəstəkdən imtina edəcək".

Bunu Ağ Evin keçmiş rəhbəri, prezidentliyə respublikaçı namizəd Donald Tramp "Time" jurnalına eksklüziv müsahibəsində bildirib. Onun sözlərinə görə, ABŞ və Avropa "hesabı bərabər çəkməlidir".

"Avropa Ukraynaya bərabər hesab ödəməsə, mən pul verməyəcəyəm. Avropa ödəmək niyyətində deyilsə, biz niyə ödəməliyik?" - Tramp vurğulayıb və əlavə edib ki, Rusiyanın Ukraynaya qarşı müharibəsi Avropa üçün daha böyük nəticələr vəd edir, nəinki bütün bir okeanla ayrılmış uzaq ABŞ üçün. Tramp haqlımı? Bu ABŞ-ın savaşı deyil ki? O, təzədən prezident olsa, Ukraynanı, Avropanı nə gözləyir?

Bu arada ABŞ Dövlət Departamenti bildirib ki, Rusiya Kimyəvi Silahlar haqda Konvensiyasını pozaraq, Ukrayna qüvvələrinə qarşı xloropikrin kimyəvi silahından istifadə

Trampdan ilginclik Ukrayna şərti - Rusiya qadağan olunmuş silahlara keçib?

Əli Orucov: "Tramp Qərbi şantaj edir"

Səxavət Məmməd: "Rusiyanın

qıcıqlandırıcı bombadan istifadə etməsi..."

çevrildi. Sabiq prezidentin Ukrayna-Rusiya müharibəsinə də baxışları ziddiyyətlidir. O, bundan əvvəl bildirirdi ki, mən ABŞ prezidenti olarsam, müharibəni bir həftəyə dayandıraram. Qərbdə onu Rusiyaya simpatiyası olan bir siyasətçi kimi tanıyırlar. Xatırlayırsınızsa, Tramp NATO üzvlərindən alyansa və hər ölkənin öz ordusuna ayrılan hərbi xərcləri artırmasını da təkidlə tələb edirdi. Bu tələb isə NATO daxilində etirazlar

maqdadır. Fransanın üzde Ukraynaya ordu yeritməklə bağlı bəyanatlarına baxmayaraq gizli olaraq Moskva ilə dil tapmağa çalışır. Son dövrlər Ukrayna-Rusiya müharibəsi ilə bağlı Qərb və Qərb təşkilatlarının iki aparcı dövləti Almaniya ilə Fransa arasında ciddi fikir ayrılıqlarının olduğu çox aydın şəkildə özünü büruzə verir. Həmin fikir ayrılıqları Cənubi Qafqaza, xüsusən də Ermənistan-Azərbaycan münasibəti

raynanın Rusiya üzərində qələbəsinə nəyin bahasına olursa olsun, mütləq şəkildə təmin etməlidir".

Ekspert onu da qeyd etdi ki, bu müharibə regional mahiyyətini çoxdan itirərək global xarakter alıb: "Aydındır ki, əgər ABŞ dəstəyini kəssə və yaxud bu dəstəyi azaltsa, Ukrayna dünyanın ikinci ordusuna sahib olan Rusiyanın qarşısında çox duruş gətirə bilməz. Hesab edirəm ki, Ukrayna xalqı dünyada demokratiyanın, sülhün, təhlükəsizliyin qorunmasında ABŞ-dan və Qərbdən daha çox bədalə ödəyir. Yüzlərlə yaşayış məskənləri dağıdılıb, xarabalığa çevrilib, iqtisadiyyatı məhv edilib, insanları qaçqın düşüb, yüz minlərlə qurban verib. Nə üçün edir bunları? ABŞ-ın dünya ağalığını daha da möhkəmləndirmək, yaxud da Trampın ölkəsinə milyardlar qazandırmaq üçünmü edir. Odur ki, Trampın söylədiyi fikirləri absurd, ədalətsiz hesab edirəm. Ukraynaya nüvə silahlarını ölkədən çıxarılması üçün təhlükəsizliyinə təminat verən ölkələrdən biri kimi ABŞ müqavilədən gələn və beynəlxalq öhdəliklərini qeyd-şərtsiz yerinə yetirməlidir. Hər şey pulla ölçülür. Trampın tələbləri ABŞ-ın beynəlxalq nüfuzuna və təsirinə də ağır zərbə vurardı. Müharibənin həlledici mərhələyə qədəm qoyduğu, Rusiyanın daha da azğınlaşaraq qadağan olunmuş silahlardan istifadə etdiyi bir məqamda Ukrayna-nı daha çox və effektiv müdafiə etmək lazımdır. Moskva tükənmək üzrədir. Çin olmasa Rusiya çoxdan bu müharibəni uduzmuşdu. Amma bununla kimyəvi silah ataraq cəbhədəki vəziyyəti öz xeyrinə dəyişmək istəyir. Moskva müharibə başlayandan heç bir beynəlxalq qanunlara əməl etməyib. Rusiya Beynəlxalq Humanitar Hüququ pozaraq Ukraynanın infrastrukturunu, mülki obyektlərini, yaşayış binalarını, dinc sakinlərini hədəfə alaraq daha çox dağıntılar və tələfatlar törədir. Rəsmi Moskva təkcə Kimyəvi Silahlar haqqında Konvensiyayı deyil, eyni zamanda Beynəlxalq Humanitar Hüququ, o

Aİ, Fransa və Çin liderlərinin üçtərəfli görüşü olacaq

Avropa İttifaqı, Fransa və Çin liderlərinin üçtərəfli görüşü olacaq. APA xəbər verir ki, bu barədə Avropa Komissiyasının mətbuat xidməti məlumat yayıb.

Bildirilib ki, mayın 6-da Parisdə Avropa Komissiyasının Prezidenti Ursula von der Leyen, Fransa Prezidenti Emmanuel Makron və Çin Xalq Respublikasının Sədri Si Cinpinin iştirakı ilə üçtərəfli görüş baş tutacaq.

Ukrayna, Çin və Qərb ölkələri arasında ticarət və investisiyanın gündəlikdə olan mövzular olduğu ehtimal olunur.

edib. Departament iddia edir ki, Moskva müharibə aparmaq üçün qıcıqlandırıcılardan da istifadə edib ki, bu da həmin Konvensiyaya ziddir. Bəyanatda həmçinin bildirilir ki, Rusiya tərəfinin kimyəvi maddələrdən istifadə etməsi ilk hadisə deyil. Departament güman edir ki, bu yolla rus qoşunları Ukrayna silahlı qüvvələrini möhkəmləndirilmiş mövqelərdən sıxışdırıb çıxarmaq və döyüş meydanında taktiki irəliləyiş əldə etmək istəyib. Moskva qadağan olunmuş silahlaramı keçib? Kimyəvi silahların tətbiqi vəziyyəti necə dəyişə bilər? Ukrayna da eyni taktikaya keçsə, nə olacaq?

AMİP liderinin köməkçisi, politoloq Əli Orucov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Donald Tramp ziddiyyətli və avantürist siyasətçidir: "Onun prezidentliyi dövründə ABŞ-la mütəfiqləri arasında ciddi narazılıqlar yarandı, bəzən bu hətta dövlətlərarası skandala

doğurdu. Donald Tramp "ABŞ-la Avropa hesabı bərabər çəkməlidir, yoxsa mən pul verməyəcəyəm" fikirlərini işlətməklə Qərbi şantaj edir, Birləşmiş Ştatlardan daha çox asılı vəziyyətə salmaq məqsədi güdür. Qərb onsuz da bu müharibədə ciddi itkilərə məruz qalmaqdadır. Rusiya Qərb üçün həm zəngin xammal mənbəyi, həm də böyük bir bazar idi. Ukraynanın özünün də potensialı heç də zəif deyildi. Qərbin sanksiyaları təkcə Rusiya iqtisadiyyatına deyil, Qərb iqtisadiyyatına da xeyli mənfi təsir göstərdi. Ukraynadan müharibə zamanı köç edən milyonlar qaçqının böyük hissəsi Qərbdə sığınacaq tapıb. Bu hallar da təbii ki humanitar və sosial problemlərə yol açdı. Məncə, Rusiya ilə Ukraynanın müharibəsi ABŞ-a lazımdır. Ona görə də, müharibə uzandıqca Qərbdə müharibəyə qarşı cəmiyyətdə və siyasi klualarda fikirlər haçalaş-

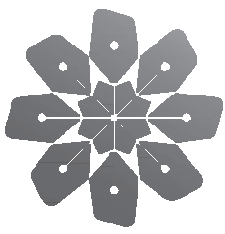
nin normallaşmasında da açıq-aydın hiss olunur. Heç kəsə sirr deyil ki Ukrayna-Rusiya müharibəsinin necə nəticələnməsi dünya düzəninə kökündən dəyişməsinə, avtoritar və diktatura rejimlərinin güclənməsinə və təsirinin artmasına gətirib çıxaracaq. Bu gün Rusiyaya dəstək verən ölkələr də məhz avtoritar və totalitar rejimlərdir. İranın, Çinin, Şimali Koreyanın simasında bunu görmək mümkündür. Tramp isə bu müharibəyə siyasətçi kimi yox, biznesmen kimi yanaşır. O, kommersant olduğu üçün siyasəti də həmişə biznes qayda-qanunlarına tabe etdirməyə çalışıb. Məqsədinə çatmaq üçün zaman-zaman şantaj etməkdən, hədələməkdən, saxta karlıqdan və güc tətbiq etməkdən belə çəkinməyib. Beynəlxalq sülhün və təhlükəsizliyin, həmçinin demokratik dəyərlərin qorunmasında üzərinə böyük məsuliyyət götürən Birləşmiş Ştatlar Uk-

cümlədən "Haaqa hüququnu" və "Cenevrə Konvensiyası"nı kobud şəkildə pozmaqla hüquqi məsuliyyət daşıyır. Zənn etmirəm ki, Ukrayna belə bir üsula əl ataraq kimyəvi silahdan istifadə etsin. Qarşılıqlı olaraq belə silahların tətbiqi daha çox itkilərə yol açardı. Ukrayna müharibəni müharibə qanunlarına uyğun aparır. Kiyevin Rusiya ərazilərinə pərevativ zərbələri də onun ədalətli müharibəsinə haqq qazandırır. Fikrimcə, Rusiyanı kimyəvi və gələcəkdə bioloji, yaxud nüvə silahına əl atma ehtimalının ciddiliyini nəzərə alaraq daha təsirli vasitə və mexanizmlər üzərində işlənilməlidir. Putin müharibədə məğlub çıxmasının hansı faciəvi nəticələrə gətirib çıxaracağını yaxşı anladığından hər cür təxribata və avantüraya gedə bilər".

Hərbi ekspert Səxavət Məmməd Ukraynanın bütün şəhərlərinin hədəf götürüldüyünü qeyd etdi: "Rusiya-Ukrayna müharibəsi zamanı qadağan olunmuş bir çox silahlardan istifadə olunub. Buna fosfor bombasının bir neçə dəfə atıldığını deyə bilərik. Rusiya son zamanlar Ukrayna raket hücumlarının sayını artırır. Əvvəllər müəyyən istiqamətlər üzrə bunu edirdilərsə, artıq Ukraynanın bütün şəhərləri hədəf alınıb. Hər gün ballistik raket zərbələri endirilir. Ukrayna tərəfinin özü belə rəsmən açıqladı ki, energetika sahəsinin 50 fa-

izindən çoxu sıradan çıxıb. Hesab edirəm ki, Rusiya bu tip hücumlarının sayını bir qədər də artıracaq. Rusiyanın qıcıqlandırıcı bombadan istifadə etməsi barədə ciddi informasiyalar yayılıb. Belə hallarda beynəlxalq konvensiyalar yada düşür. Ancaq beynəlxalq konvensiyaların, beynəlxalq hüququn işləmədiyini hər birimiz görürük. Ona görə də, Rusiyanı ittiham edəcəklər, ancaq hansısa nəticə əldə olunacağına düşünmürəm. Donald Trampın Avropa ilə eyni həcmdə maliyyə yardımı etmə çıxışı həm realdır, həm də məntiqli. Real ona görə ki, Tramp zamanında bu tip addımlar atıb, yəni, blef deyil. Məntiqli o baxımdan ki, zamanında Ukraynanın nüvə silahlarının Rusiyaya verilməsi prosesində ABŞ-la Avropa dövlətləri öhdəlik götürüblər. Misal üçün Fransa qədr Ukraynaya yardım barəsində çağırış edən ölkə yoxdur, ancaq Ukraynaya ən az yardım edən ölkələrdəndir. Fransanın Qərblə öz arasında bu cür çekişməsi Rusiyanın işinə yararır. Hərbi sənaye baxımından da Rusiya gözlənilən əksinə ciddi işlər görür. Qərb ölkələri də qeyd edir ki, müqayisə olunduqda, Rusiya Qərbdən daha effektiv addımlar atır. Ukrayna oyuna gəldiyinin fərqi gec vardı, ancaq müharibəni dayandırmaq, seyrini dəyişmək öz əlində deyil".

□ Cavanşir ABBASLI,
"Yeni Müsavat"

**Azərbaycan
Respublikasının
Mədlanın İnkişafı
Agentliyi**

Azad sahibkarlığın və liberal iqtisadiyyatın təşviqi

Bir neçə gün əvvəl Daşkənddə birinci Özbəkistan-Azərbaycan regionlararası forum keçirilib. Forumun yekunlarına əsasən, tərəflər investisiya, regionlararası əməkdaşlığın inkişafı, sahibkarlıq, dağ-mədən sənayesi və şərabçılıq sahələrində 11 sənəd imzalayıblar. Onların arasında 500 milyon dollarlıq birgə investisiya fondunun yaradılması haqqında hökumətlərarası saziş də var.

Forumda Azərbaycan nümayəndə heyətinə rəhbərlik edən Azərbaycanın iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarov bildirib ki, Fond ölkələr arasında ticarət dövriyyəsinin artmasına və istehsalat əməkdaşlığının gücləndirilməsinə töhfə verəcək. O bildirib ki, 500 milyon dollar istifadə ediləndən sonra fondun həcmi artırılaçaq. Bundan əlavə, nazirlər Daşkənd və Bakı arasında əməkdaşlığa dair Yol Xəritəsini imzalayıblar. Müvafiq sənədlər Buxara ilə Lənkəran, Xivə və Şuşa, Kokand və Şəki, Səmərqənd və Gəncə şəhərləri arasında da qardaşlaşma əlaqələri yaradır.

Özbəkistanın xarici işlər naziri vəzifəsini icra edən Bəxtiyor Saidovun dediyinə görə, iki ölkə arasında qarşılıqlı ticarət dövriyyəsi tarixdə ilk dəfə olaraq 2017-ci ilin göstəriciləri ilə müqayisədə altı dəfə artıb. Məqsəd 5 il ərzində ticarət dövriyyəsinin 1 milyard dollara çatdırmaqdır.

Özbəkistanın investisiya, sənaye və ticarət naziri Laziz Kudratovun sözlərinə görə, buna nail olmaq üçün bir-birinin bazarlarına tələbat olan məhsulların tədarükünü artırmaqla üçüncü ölkələrdən bahalı idxalı

aktiv şəkildə əvəz etmək üçün səylər göstəriləcək: "Özbəkistan Azərbaycanın tədarükün həcmi 500 milyon dollara, Azərbaycana isə 600 milyon dollara qədər artırır bilər".

Tərəflər sənaye əməkdaşlığı sahəsində yeni birgə layihələri nəzərdən keçiriblər: Hacıqabulda avtomobil istehsalının genişləndirilməsi, İmişli rayonunda pambıq-tekstil klasterinin yaradılması, Azərbaycanın Bərdə rayonunda ipək məmulatlarının istehsalı. Öz növbəsində Özbəkistanda Azərbaycan şirkətlərinin iştirakı ilə pektin, tikinti materialları və zərgerlik məmulatlarının istehsalı işə salınıb.

Tədbir çərçivəsində Özbəkistan-Azərbaycan İşgüzar Şurasının 3-cü iclası və sahibkarlar arasında ikitərəfli görüşlər də keçirilib.

Qeyd edək ki, səfər çərçivəsində Azərbaycan nümayəndə heyətinin Özbəkistan prezidenti Şavkat Mirziyoyev qəbul edib.

"Özbəkistan 24" telekanalına müsahibəsində Mikayıl Cəbbarov bildirib ki, Özbəkistan dövlətinin başçısının diqqətinə bu gün ölkələr arasında münasibətlərin dörd əsas əməkdaşlıq sahəsinə əsaslan-

Iqtisadiyyat

ÜSAVAT
N 77 (8450) 4 may 2024

Özbəkistanla iqtisadi əməkdaşlığımızın genişlənməsi hansı imkanları açır - təhlil

Tərəflər sənaye əməkdaşlığı sahəsində yeni birgə layihələri nəzərdən keçiriblər

diği çatdırılıb: nəqliyyat, qarşılıqlı investisiyalar, enerji və sənaye əməkdaşlığı. Mikayıl Cəbbarov vurğulayıb ki, bu sahələrin hər birində yüksək dinamika müşahidə olunur. Belə ki, 2024-cü ilin birinci rübünün yekunlarına görə, Özbəkistandan Azərbaycan ərazisindən keçən 1 milyon ton yükün həcmində nail olmaq məqsədi artıqlaması ilə həyata keçirilir.

O, son 5 ildə Azərbaycanın Özbəkistan və Mərkəzi Asiya ölkələri ilə ticarət və nəqliyyat dövriyyəsinin dinamikasının istənilən digər coğrafi regionun dinamikasını üstələdiyini vurğulayıb.

Əlaqələrin bu möhkəmlən-

məsi hər iki ölkənin daha geniş regional iqtisadi inteqrasiyanı təşviq etmək üçün strateji yerləşmələrindən və bir-birini tamamlayan sənayelərdən istifadə edərək Mərkəzi Asiya regionunda əsas iqtisadi mərkəz kimi mövqelərini gücləndirməyə çalışdığı bir vaxta təsadüf edir.

Özbəkistanla münasibətlərin dərinləşməsi Azərbaycanın Asiyadan Avropaya yükdaşımalarda rolunu getdikcə artıran Orta Dəhlizdəki mövqeyinin güclənməsinə təkan verə bilər. Hazırda Özbəkistanın da daxil olduğu bu marşruta Avrop İttifaqı və Çin tərəfindən böyük maraq müşahidə edilir. Yanvar

ayında Avropa İttifaqının zəmanəti ilə Brüsseldə Qazaxıstan, Özbəkistan və Qırğızıstanla 3,5 milyard avroluq kredit müqavilələri imzalanıb. Bu müqavilələr bilavasitə Orta Dəhliz üzrə infrastrukturun genişləndirilməsi layihələrini əhatə edir. Avropa İttifaqı ümumilikdə bu nəqliyyat dəhlizinin inkişafına 10 milyard avro cəlb etmək niyyətindədir.

Brüssellə yanaşı, Çin də Orta Dəhlizin genişləndirilməsində maraqlıdır və bu sahədə həm Özbəkistanda, həm Qazaxıstanda layihələrə maliyyə ayırır.

Azərbaycan Özbəkistanla əlaqələri həm də enerji müstə-

visinə keçirir. Belə ki, rəsmi Bakı Qara dənizin dibi ilə keçəcək enerjiötürücü kabel layihəsinə Özbəkistan və Qazaxıstanı da daxil etməyə çalışır. Artıq Daşkənddəki forum çərçivəsində 3 ölkə arasında Xəzərin dibi ilə elektrik kabel xəttinin çəkilməsinə dair anlaşma memorandumu da imzalanıb.

Özbəkistan bu layihədə əsas enerji mənbəyi ola bilər. Belə ki, son 4 ildə Özbəkistan 10,1 milyard dollar dəyərində 25 müasir elektrik stansiyasının tikintisinə dair müqavilələr bağlayıb və onlar 2026-cı ilin sonunadək istifadəyə veriləcək. Ümumi gücü 11,9 min MVt olan 25 elektrik stansiyasından doqquz istilik, doqquzu günəş, yeddisi isə külək enerjisi ilə işləyəcək. Onların istismara verilməsi Özbəkistanın enerji sisteminin mövcud gücünün 60 faiz artmasına səbəb olacaqdır. Burada 4,3 min MVt gücündə yaşıl elektrik stansiyalarının işə salınması da daxildir. İri günəş və külək elektrik stansiyaları 2,1 min MVt təşkil edəcək. Günəş panellərinin quraşdırılacağı evlər, müəssisələr və sosial obyektlər üçün - 1,2 min MVt.

Bütün bunlar göstərir ki, Azərbaycanın Özbəkistanla iqtisadi əməkdaşlığı getdikcə genişləndirməsi hər iki ölkə üçün yeni və səmərəli imkanlar açır.

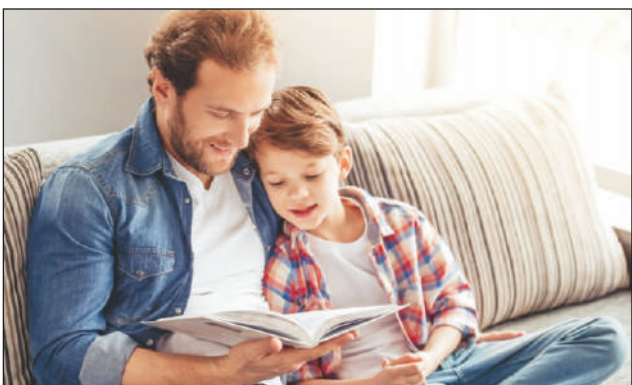
Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Dünya SAKIT

Ataların da uşaqlara görə güzəştli şərtlərlə əmək pensiyası almaq hüququ olacaq

Analarla bərabər ataların da uşaqlara görə güzəştli şərtlərlə yaşa görə əmək pensiyası almaq hüququ olacaq, güzəştə yol verən şərtlər sırasına valideynlərini itirmiş və ya valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqlarla bağlı hal da şamil ediləcək.

APA-nın xəbərinə görə, bu, Prezident İlham Əliyevin təsdiqlədiyi "Əmək pensiyaları haqqında" qanuna dəyişiklikdə əksini tapıb.

Qanunun 7-ci maddəsinə əsasən, 63 yaşına çatmış kişilərin və 60 yaşına çatmış qadınların fərdi şəxsi hesabın sığorta hissəsində qeydə alınmış pensiya kapitalı əmək pensiyasının minimum məbləğindən az olmayan pensiya təminatına imkan verdikdə sığorta stajından asılı olmayaraq, bu pensiya təminatına imkan vermədikdə isə azı 25 il sığorta stajı olduqda (2017-ci il iyulun 1-dək yaşa görə əmək pensiyası təyin edilmiş şəxslər istisna olmaqla) yaşa görə əmək pensiyası hüququ vardır. Kişi-

lərin yaş həddi 2017-ci il iyulun 1-dən başlayaraq 2021-ci il iyulun 1-dək, qadınların yaş həddi 2017-ci il iyulun 1-dən başlayaraq 2027-ci il iyulun 1-dək hər il 6 ay artırılır.

İndiyə qədər qüvvədə olan qanuna görə, beş və daha çox uşaq doğub, övladlığa və (və ya) qəyyumluğa götürüb onları səkkiz yaşınadək tərbiyə etmiş və böyütmüş qadınların bu Qanunun 7-ci maddəsinə uyğun şərtlər daxilində yaş həddi 5 il azaldılmaqla yaşa görə əmək pensiyası hüququ vardır. Əlilliyi müəyyən edilmiş uşağını səkkiz

yaşınadək tərbiyə etmiş anaların bu Qanunun 7-ci maddəsinə uyğun şərtlər daxilində yaş həddi 5 il azaldılmaqla yaşa görə əmək pensiyası hüququ var. Ana vəfat etdiyinə və ya ana ilə nikaha xitam verildiyinə, yaxud ana valideynlik hüququndan məhrum edildiyinə görə 5 və daha çox uşaq və ya əlilliyi müəyyən edilmiş uşağını növbəti nikah bağlamadan, təkbaşına səkkiz yaşınadək böyüdən ataların, habelə 5 və daha çox uşaq övladlığa götürüb təkbaşına səkkiz yaşınadək böyüdən ataların, həmçinin 5 və daha çox uşaq səkkiz yaş

nadək böyüdən qəyyum kişilərin bu Qanunun 7-ci maddəsinə uyğun şərtlər daxilində yaş həddi 5 il azaldılmaqla yaşa görə əmək pensiyası hüququ var.

Dəyişikliyə əsasən, valideynlərini itirmiş və ya valideyn himayəsindən məhrum olmuş səkkiz yaşınadək övladlığa və ya qəyyumluğa götürülmüş uşaqlar da daxil olmaqla beş və daha çox uşaq olan və ya əlilliyi müəyyən edilmiş uşağı olan qadınların və kişilərin, uşaqların səkkiz yaşınadək sağ olması şərtlə, bu Qanunun 7-ci maddəsi ilə müəyyən edilmiş şərtlər daxilində yaş həddi 5 il azaldılmaqla yaşa görə əmək pensiyası hüququ olacaq.

Həmin kişilərə münasibətdə qadın vəfat etdiyi (məhkəmənin qanuni qüvvəyə minmiş qərarı ilə ölmüş və ya xəbərsiz itkin düşmüş elan edildiyi), habelə məhkəmənin qanuni qüvvəyə minmiş qərarına əsasən valideynlik hüququndan məhrum edildiyi və ya nikaha xitam verildiyi üçün uşağın (uşaqların) kişinin himayəsinə verildiyi hallarda tətbiq ediləcək.

Güclü külək əsəcək, çaylardan sel keçəcək

Bakıda və Abşeron yarımadasında mayın 5-i axşamdan 7-si səhərədək şimal-qərb küləyinin əsəcəyi, küləyin sürətinin 15-20 m/s, bəzi yerlərdə aralıq 23-25 m/s-dək güclənəcəyi gözlənilir.

Milli Hidrometeorologiya Xidmətindən APA-ya verilən xəbərə görə, 5-i axşam bəzi yerlərdə yağış yağacağı ehtimalı var.

Ölkə ərazisində müşahidə olunan qeyri-sabit hava şəraitinin mayın 9-u səhərədək davam edəcəyi, fasilələrlə yağıntılı olacağı gözlənilir. Ayrı-ayrı yerlərdə (Naxçıvan MR, Qazax-Gəncə, Qarabağ və Şərqi Zəngəzur, Balakən-Şəki, Quba-Qusar, Dağlıq Şirvan, Mərkəzi Aran, Lənkəran-Astara) yağıntıların leysan xarakterli intensiv olacağı, şimşək çaxacağı, dolu düşəcəyi, dağlıq ərazilərdə sulu qara, qara keçəcəyi ehtimalı var.

Şərqi küləyinin əsəcəyi, küləyin sürətinin 15-20 m/s, bəzi yerlərdə aralıq 23-28 m/s-dək güclənəcəyi gözlənilir.

Çaylarda sululuğun artacağı, Böyük və Kiçik Qafqazın, Lənkəran-Astara bölgəsinin ərazisindən axan bəzi çaylardan qismüddətli daşqın və sel keçəcəyi gözlənilir.

Gəncə Birləşmiş Xəstəxanasının vəzifəli şəxsləri cinayət məsuliyyətinə cəlb edilib

“Gəncə Şəhər Birləşmiş Xəstəxanası” PHŞ-nin vəzifəli şəxsləri cinayət məsuliyyətinə cəlb edilib.

APA xəbər verir ki, bu barədə Baş Prokurorluğun Mətbuat xidmətinin məlumatında deyilir.

Məlumatla görə, “Gəncə Şəhər Birləşmiş Xəstəxanası” publik hüquqi şəxsin vəzifəli şəxsləri Hüseynov Vidadi Qaçay oğlu, Abdullayev Məhəbbət Əliş oğlu və digərlərinin qanunsuz əməlləri ilə əlaqədar həyata keçirilmiş əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində Baş prokuror yanında Korruptsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsində Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələri ilə cinayət işi başlanıb.

Əməliyyat-istintaq tədbirləri ilə Vidadi Hüseynovun vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə edib Məhəbbət Abdullayev və digərləri ilə qabaqcadan əlbir olaraq faktiki işə gəlməyərək heç bir əmək funksiyasını yerinə yetirməyən çoxsaylı işçinin əmək haqqı kartlarını özündə saxlaması və həmin kart hesablarına 2021-2024-cü illərdə köçürülmüş ümumilikdə 364 min manatdan artıq pul vəsaitini mənimsəməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Qeyd edilən vəzifəli

şəxslərin xidməti otaqlarında və digər ünvənlərdə aparılan axtarışlarla iş üzrə əhəmiyyət kəsb edən sənəd və başqa sübutlar aşkar edilərək götürülüb.

İlkin sübutlar əsasında Məhəbbət Abdullayev və Vidadi Hüseynov təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb edilərək onlara Cinayət Məcəlləsinin 179.3.2 (mənimsəmə-külli miqdarda ziyan vurmaqla törədildikdə), 308.2 (vəzifə

səlahiyyətlərindən sui-istifadə ağır nəticələrə səbəb olduqda) və 313-cü (vəzifə saxtakarlığı) maddələri ilə ittiham elan edilib, müstəntiqin vəsatəti və ibtidai araşdırma-ya prosessual rəhbərliyi həyata keçirən prokurorun təqdimatı əsasında məhkəmənin qərarı ilə Məhəbbət Abdullayev və Vidadi Hüseynovun barəsində ev dustaqlığı növündə qətimkan tədbiri seçilib.

Məhəbbət Abdullayevin barəsində seçilmiş ev dustaqlığının həbslə əvəz edilməsi üçün qərardan apellyasiya protesti verilib.

Hazırda iş üzrə bütün qanunazidd halların tam və hərtərəfli araşdırılmaqla vurulmuş ziyanın dəqiqləşdirilməsi və digər təqsirli şəxslərin müəyyənləşdirilməsi istiqamətində zəruri istintaq-əməliyyat tədbirləri davam etdirilir.

Gəncədə məktəbli bıçaqlandı

Mayın 2-də Gəncə şəhər 17 nömrəli tam orta məktəbin şagirdləri arasında dərstdən sonra məktəb binasından kənarda insident (şagirdlərin bir-birinə xəsarət yetirməsi) yaşanıb.

Gəncə-Daşkəsən Regional Təhsil İdarəsindən APA-ya bildirilib ki, baş vermiş hadisə ilə bağlı dərhal hüquq-mühafizə orqanlarına məlumat verilib, hazırda araşdırma aparılır. Araşdırmanın nəticəsi barədə ictimaiyyətə məlumat veriləcək.

Qeyd edilib ki, məktəb rəhbərliyi və kollektivi insident zamanı xəsarət almış şagirdə baş çəkib, vəziyyəti ilə marqlanıb. Şagirdin vəziyyəti yaxşı olaraq qiymətləndirilir.

Gəncədə məktəbli bıçaqlamaqda şübhəli bilinən şəxs saxlanılıb.

Bu barədə Daxili İşlər Nazirliyinin Mətbuat Xidmətinin Gəncə regional qrupunun baş inspektoru polis kapitanı Eşqin Qasımov məlumat verib.

Onun sözlərinə görə, keçirilmiş tədbirlərlə R. İbrahimoğlu kəsici-deşici alətlə xəsarət yetirməkdə şübhəli bilinən şəxsin 2007-ci il təvəllüdü S. İsayev olması müəyyən edilib.

Şübhəli şəxs saxlanılıb, araşdırmalar davam etdirilir.

MMC-lərin nizamnamə kapitalının tamamilə ödənilməməsinə görə cərimə müəyyənləşir

Məhdud məsuliyyətli cəmiyyətin nizamnamə kapitalının tamamilə ödənilməməsi və ya ödənilmiş nizamnamə kapitalı barədə məlumatın verilməməsinə görə inzibati məsuliyyət müəyyənləşir.

APA-nın xəbərinə görə, bu, Milli Məclisin mayın 7-də keçiriləcək iclasının gündəliyinə daxil edilmiş İnzibati Xətlər Məcəlləsinə təklif edilən dəyişiklikdə əksini tapıb.

Layihəyə əsasən, Mülki Məcəllədə nəzərdə tutulmuş müddətdə məhdud məsuliyyətli cəmiyyətin nizamnamə kapitalının tamamilə ödənilməməsinə görə vəzifəli şəxslər 1000 manat məbləğində, hüquqi şəxslər 2000 manat məbləğində cərimə ediləcək.

Məhdud məsuliyyətli cəmiyyətin tamamilə ödənilmiş nizamnamə kapitalı barədə məlumatın “Hüquqi şəxslərin dövlət qeydiyyatı və reyestri haqqında” qanunda nəzərdə tutulmuş müddətdə müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi quruma (orqana) verilməməsinə görə vəzifəli şəxslər 500 manat məbləğində, hüquqi şəxslər 1000 manat məbləğində cərimə ediləcəklər.

50 faizi, digər işçilərinə isə vəzifə (tarif) maaşının 35 faizi miqdarında əlavə haqq ödənilirdi.

Tibb müəssisələrinin gecə vaxtı yerinə yetirilən işlərə cəlb edilən digər işçi-

lərinə, habelə çoxnövbəli iş rejimində çalışan işçilərinə gecə vaxtı və çoxnövbəli iş rejiminə görə əlavə haqq qüvvədə olan mövcud qanunvericiliyə əsasən ödənilirdi.

Tibb işçilərinə gecə yerinə yetirilən işə görə verilən əlavə haqqın miqdarı dəyişib

Tibb müəssisələrinin işçilərinə gecə vaxtı yerinə yetirilən işə görə verilən əlavə haqqın miqdarı dəyişib.

APA xəbər verir ki, bu, Nazirlər Kabinetinin qərarı ilə “Büdcədən maliyyələşdirilən səhiyyə işçilərinin əməyinin ödənilməsi sistemi, növləri və məbləği”ndə edilən dəyişiklikdə əksini tapıb. Qərara əsasən, Tibb müəssisələrinin işçilərinə gecə vaxtı yerinə yetirilən iş (cərrahlik, reanimasiya, mamalıq, ginekologiya və təcili yardım sahələrində çalışanlar istisna olmaqla) və çoxnövbəli iş rejiminə görə əlavə haqq “Gecə vaxtı yerinə yetirilən iş, habelə çoxnövbəli iş rejiminə görə əmək haqqı həddinin müəyyən edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2001-ci il 5 aprel tarixli 74 nömrəli Qərarına əsasən ödəniləcək.

Tibb müəssisələrinin bilavasitə cərrahlik, reanimasiya, mamalıq, ginekologiya və təcili yardım sahələrində

(bölmə, şöbə, stansiya, kabinet və s.) gecə vaxtı yerinə yetirilən işin hər saatına görə əlavə haqq aşağıdakı qaydada ödənilir:

a) həkim, orta və kiçik tibb heyəti işçilərinə, eləcə də sanitariya avtomobillərinin sürücülərinə (o cümlədən avtonəqliyyat müəssisələrinin və başqa təşkilatların ştatında olan) - saatlıq vəzifə (tarif) maaşının 50 faizi miqdarında;

b) digər işçilərinə - vəzifə (tarif) maaşının 35 faizi miqdarında əlavə ödəniləcək.

İndiyə qədər tibb müəssisələrinin bilavasitə cərrahlik, reanimasiya, mamalıq, ginekologiya və təcili yardım sahələrində (bölmə, şöbə, stansiya, kabinet və s.) gecə işlərinə cəlb edilən həkim, orta və kiçik tibb heyəti işçilərinə, eləcə də sanitariya avtomobillərinin sürücülərinə (o cümlədən, avtonəqliyyat müəssisələrinin və başqa təşkilatların ştatında olan) gecə vaxtında yerinə yetirilən işin hər saatına görə saatlıq vəzifə (tarif) maaşının

"Bakcell" Fəvvarələr Meydanında yeni innovativ mağazasını təqdim etdi!

"Bakcell" Fəvvarələr Meydanında yeni brend kimliyinə uyğun innovativ mağazasını təqdim etdi. Mayın 3-dən etibarən fəaliyyətə başlayan mağazanın açılışında "Bakcell"-in süni intellekt dəstəklili insanabənzər robotu Ardi iştirak edib.

Yenilənmiş mağaza üstün xidmət mərkəzi olmaqla birgə müasir müştəri yanaşmasını sərgiləyən "high-tech" təcrübə məkanıdır. Belə ki, mağaza müştərilərə yüksək keyfiyyətli xidmətlərlə yanaşı, oyun həvəskarları üçün VR zona, yeni nəsil texnologiya aləti Apple Vision Pro və rəqəmsallaşdırılmış monitorlar da təqdim edir.

Müştərilər "Bakcell"-in növbəti həftələrdə təqdim edəcəyi yeni məhsullarla yerində tanış ola və onları birbaşa mağazadan əldə edə bilərlər. Hacı Zeynalabdin Tağıyev küçəsi 19 (Fəvvarələr Meydanı) ünvanında yerləşən yenilənmiş mağaza həftəiçi 9:00-dan 20:00-a, həftəsonu 10:00-dan 18:00-dək fasiləsiz fəaliyyət göstərir.

Qeyd edək ki, "Bakcell"-in yeni təqdim olunmuş brend strategiyası gələcəyə hədəflənərək Azərbaycan üçün innovativ xidmətlər təqdim etməkdir.

MUSAVAT

Son səhifə

N 77 (8450) 4 may 2024

May

İmmunitet hüceyrələrinin qocalmasını sürətləndirən infeksiya aşkar edilib

Malyariya immun hüceyrələrdə DNT zədələnməsinə səbəb ola bilər. Bu təsir xroniki xəstəliklərin inkişafına və sürətlənmiş yaşlanmaya kömək edə bilər. Bu barədə "American Journal of Human Genetics" (AJHG) jurnalında dərc edilən araşdırmada qeyd olunub. Vurğulanıb ki, telomerlər təkrarlanan DNT ardıcılığının bölgələridir. Onlar xromosomların uclarını bölünmə zamanı zədələnmədən qoruyurlar. Bədəndəki hər hansı bir hüceyrə bölündükdə telomerlər qısalır. Bu proses yaşlandıqca təbii olaraq baş verir.

Çox qısa telomerlər DNT zədələnməsi və əlaqəli xəstəliklərin riskini artırır. Afrika mənşəli insanlar qeyri-afrikalı insanlara nisbətən immun hüceyrələrində və ağ qan hüceyrələrində daha uzun telomerlərə malikdirlər.

Yeni araşdırmada elm adamları Afrikanın etnik cəhətdən müxtəlif bölgələrindən olan Tanzaniya, Botsvana, Efiopiya və Kamerundan olan 1818 yetkin insanın qan hüceyrələrinin DNT-sini təhlil ediblər. Məlum olub ki, malyariya xəstəliyinin yayıldığı ərazilərdə yaşayan insanlarda ağ qan hüceyrələrindəki telomerlər daha qısa olur. Ən qısa olanlar Kamerunlular, ən uzunları isə Botsvanalılar arasında idi. Alimlər təklif ediblər ki, telomerlərin qısalmasının səbəbi malyariya zamanı qırmızı qan hüceyrələrinin (eritrositlərin) məhv olması ola bilər.

Xayallar gerçəkləşir: Məşhur cizgi filmindəki evi kirəyələmək mümkün olacaq

Artıq "AirBnB"-də məşhur "Yuxarı" ("Up") cizgi filmindəki kimi evi kirəyələmək mümkündür. Bu barədə bütün dünyada fərdi mənzillərin qısamüddətli kirayələrinin yerləşdirilməsi və axtarışı üçün olan onlayn platformanın özü xəbər verib. Şirkət bununla bağlı kadrlar da təqdim edib.

Qeyd edək ki, "Pixar" studiyası tərəfindən istehsal olunan və "Walt Disney Pictures" tərəfindən yayımlanan "Up" animasiya filmində qoca kişi Karl Fredriksen və Rassel adlı balaca oğlandan bəhs edilir. Karl evinə çoxlu sayda şar bağlayaraq mərhum heyat yoldaşına verdiyi vədi - Cənubi Amerika cəngəlliklərini səyahət etmək arzusunı gerçəkləşdirməyi dü-

şünür. "Yuxarı" filmi "ən yaxşı cizgi filmi" və "ən yaxşı film sənəti" nominasiyalarında "Oskar" mükafatına layiq görülüb.

Səkar istehlakı xərcəngə yol açır?

Həddindən artıq səkar istehlakı, xüsusən də çəki almağa səbəb olarsa, xərcəng riskini artırmaqla bərabər, aktiv həyat tərzini də azalda bilər.

Bu barədə rusiyalı onkoloq-ginekoloq Yekaterina Timofeyeva məlumat verib.

Həddindən artıq səkar istehlakının depressiya, 2-ci növ diabet, ateroskleroz, ürək-damar xəstəlikləri və piylənmə riskini artırır. Səkar də dolayı yolla bir neçə növ xərcəng riskini artırır. Mütəmadi olaraq şəkərli içkilər qəbul edən və artıq çəkisi olan insanlarda xərcəngin müəyyən növlərinə tutulma riski 50%-dən çox artır.

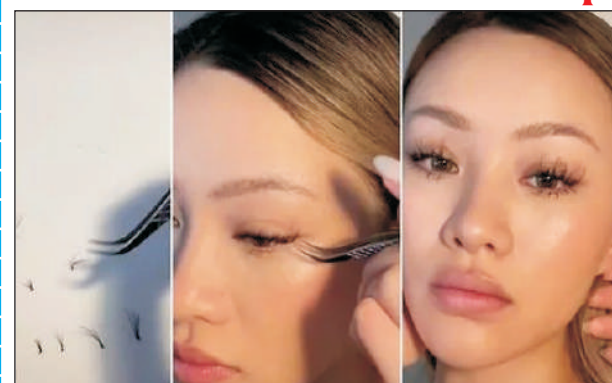
Şirniyyatı çox yeyənlər və oturaq həyat tərzini keçirənlər xərcəngdən ehtiyatlı olmalıdırlar. Onlar piylənmənin inkişafına, xroniki iltihabın və oksidləşdirici stressin risk faktoruna (reaktiv oksigen növlərindən hüceyrə zədələnməsi) səbəb ola bilər.

"Bir qaşık şəkərdən qorxmamalısınız. Piylənmədən qorxmamalısınız. Yəni səhər bir ədəd kruasan yeyirsinizsə, eyni zamanda aktiv həyat tərzini keçirirsinizsə və kalori artıqlığınız yoxdursa, o zaman şəkərdən qorxmamalısınız", - deyərək həkim yekunlaşdırıb.

Bunları bilirsinizmi?

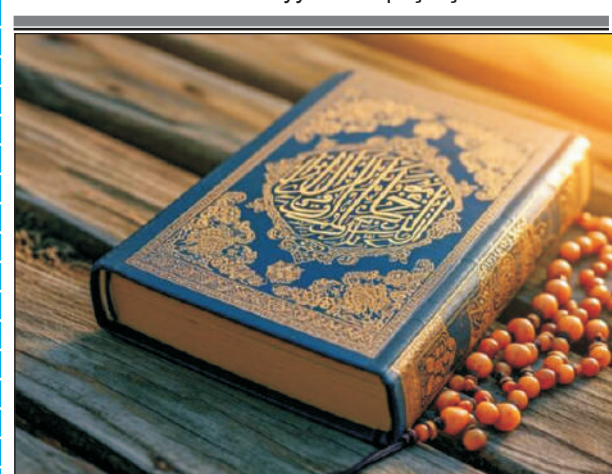
- * Yanmış yerə yumurta ağında isladılmış əsgə qoyurlar. Bu ağrını azaldır və yara daha tez sağalır. Yanmış yerə tünd çay, marqanez məhlulu da qoymaq faydalı olur.
- * Yorgunluğu götürmək üçün ayaqları duzlu suyla vanna etməkdə fayda var.
- * Çatlamış dəri qəhvə xlti ilə ovxaladıqda əllərin dərisi yumuşaq və elastik olur.
- * Yatarkən başınızın altına hündür yastıq qoymayın, yoxsa boynunuzun dərisi qırışar.
- * Üzün dərisini çirkin göstərən ölmüş dəri toxumalarıdır. Vaxtaşırı bu toxumalardan azad olmaq lazımdır. Dəridə olan ölü toxumaları sərt liflərlə təmizləmək olmaz. Skrablar dəriyə belə toxumalardan təmizləmək və yeni dərinin üzə çıxmasına şərait yaratmaq üçündür.
- * Ömrünü tamamlayan saçların 1-2%-nin töküldükdən sonra yerinə yeni tük gəlir.
- * Saç tökülməsinin qarşısını almaq üçün ilk növbədə onun əmələgəlmə səbəbini aradan qaldırmaq lazımdır.
- * Ayaq dırnaqlarında olan göbələklərdən xilas olmaq üçün alma sirkəsini ilıq suya töküüb ayaqları vanna etmək lazımdır. Bu proseduru göbələk əlamətləri aradan qalxana qədər bir neçə dəfə etmək lazımdır.

Yeni gözəllik trendi kor edə bilər - həkimlərdən xəbərdarlıq

"TikTok"-da son günlərdə yayılan yeni gözəllik trendi bir çox qadını təhlükə altında qoyur. Sosial şəbəkə istifadəçiləri "pişik gözü effekti" əldə etmək üçün alt kirpiklərini tamamilə kəsir və ya cımbızla tükləri tək-tək çıxarırlar. Bu vəziyyətin təhlükəsinə diqqət çəkən Prof. Dr. Yakup Çil bildirib ki, bütün bunlar buynuz qışada zədəyə və görmə problemlərinə səbəb ola bilər. Bədənimizdəki bütün orqanların bir funksiyası olduğuna diqqət çəkən Çil bunları söyləyib:

"Kirpiklər göz kimi vacib orqanın bir hissəsidir. Kirpikləri açıb bağlamaq toz, mikrob və kirdən qoruyur. Eyni zamanda bu kirpiklərin kökündə yerləşən yağ vəziləri gözyaşağı vəzlə birlikdə göz infeksiyalarının yaranmasının qarşısını alır. Kirpikləri çıxardıqda və ya kəsəndə gözlərimizi mühafizəsiz qoyuruq. Gözlərinizi qoruyan orqanı kəsməklə, özünüzi infeksiyaya və kirlərə qarşı həssas vəziyyətə salırsınız. Kirpiklərinizi evdə kəsirsinizsə, istifadə etdiyiniz materiallar infeksiya ehtimalını daha da artırır. Bu zaman müalicəsi mümkün olmayan və görmə qabiliyyətinizə ömürlük təsir edəcək vəziyyətlərlə qarşılaşa bilərsiniz".

İsveç polisi Quranın yandırılmasına icazə verdi

"Eurovision" Mahnı Müsabiqəsi ərzində İsveç polisi Quranın yandırılması da daxil olmaqla aksiya keçirməyə icazə verib. Onun mayın 3-də, Malmö şəhərinin mərkəzində yarışların başlamasına bir gün qalmış baş tutması planlaşdırılır. Növbəti iki gündə - şənbə və bazar günlərində etiraz aksiyaları keçirmək üçün polisə ərizələr təqdim edilib. Aksiyanın təşkilatçıları İsveçdə əvvəllər Quranı nümayişkarənə şəkildə yandıran şəxslərdir.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: venimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"-ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Son dakika" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 1.500